ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ ЦЕНА 2 ДИН. СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

20 октобар

НЕДЕЉНИ ЛИСТ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

БРОЈ 122 ГОД. IV ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПЕТКА БЕОГРАД, 28 МАРТА 1947 ВЛАЈКОВИЋЕВА 8, ТЕЛ 23-003 и 20-443

27 МАРТ

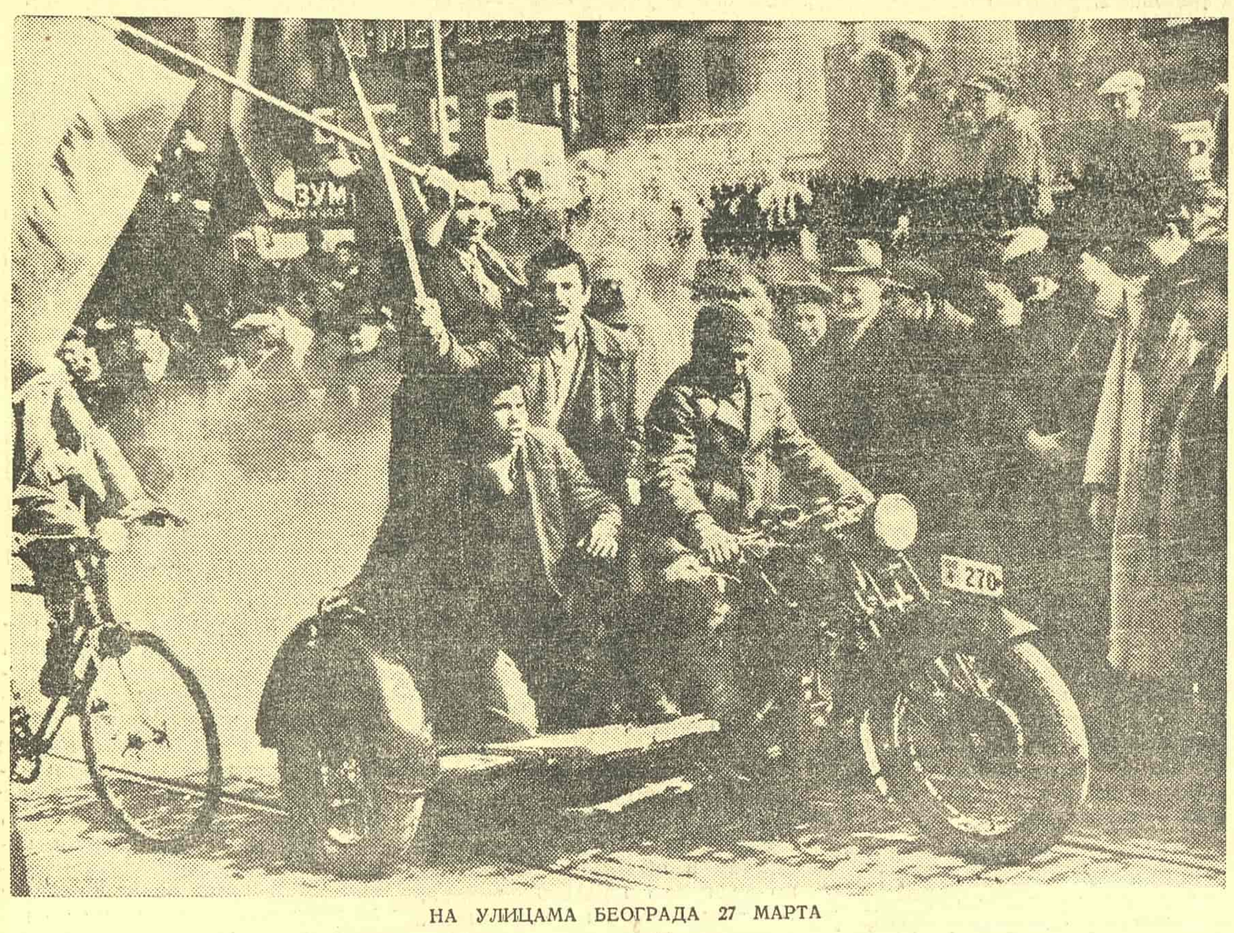

НА УЛИЦАМА БЕОГРАДА 27 МАРТА

Пуни се шест година од историског 27 марта 1941 године, када су народи Југославије на одлучан начин показали своју вољу и спремност да се не покоре мрачним плановима фашистичких завојевача и њихових петоколонашких слугу у Југославији. Тај дан ушао је у историју Ослободилачке борбе наших народа као један од најзначајнијих датума, који претстављају прекретницу у судбини народа.

Реакционарне и издајничке клике владајућих кругова Југославије, на челу са династијом Карађорђевића, годинама су припремале издају народа и предавање земље у руке фашистичких завојевача. Владајући кругови наше земље, уплашени снажним демократским покретом који се развијао под руководством Комунистичке партије, радије су ишли на предају земље страним завојевачима, него да народима даду слободу и демократска права. Кулминација те издајничке и противнародне политике било је потписивање срамног тројног пакта, који је склопила влада фашистичких агената Цветковић—Мачека, 25 марта 1941 године у дворцу Белведере у Бечу. То је био подмукли план, по коме су управљачи Југославије намеравали да без борбе предаду Југославију немачко-италијанским завојевачима.

Ова срамна капитулантска политика, која је водила у смрт и пропаст наше народе и нашу државу, наишла је на одлучан и једнодушан отпор код најширих маса свих народа Југославије. 27 марта, са паролом: „Боље рат него пакт“, радне масе наше земље, сви патриоти, којима је лежала на срцу слобода и будућност народа, изашле су на улице наших градова и тражиле да се одлучно раскине са том срамном издајничком политиком, да се збаци с власти издајничка влада Цветковић—Мачека и да се земља поведе путем одбране и националне независности. Као и увек, у тим тешким и судбоносним данима на челу патриотског и демократског покрета стајала је Комунистичка партија Југославије, која је масама указивала пут борбе. Док су друге партије мање више имале капитулантско држање, или су биле изгубиле главу, Комунистичка партија била је једина која је истакла заставу народног отпора и правилно указивала да је једино решење унутрашњих политичких проблема и ослонцем на моћни Совјетски Савез могуће пружити успешан отпор фашистичким завојевачима и очувати част и будућност наше земље.

Као резултат тог општенародног отпора под руководством Комунистичке партије, као резултат многобројних акција и демонстрација 27 марта и пре њега, дошло је до обарања петоколонашке владе Цветковић—Мачека. Нова влада, образована 27 марта није испунила народна ишчекивања и остварила задатке који су се хитно наметали у тој ситуацији. Она то није могла урадити и из разлога што су у њој седели реакционарни и петоколонашки министри као Мачек и други, чији је једини циљ био да зауставе вал народног огорчења и да по сваку цену предаду Југославију на милост и немилост фашистичких завојевача, који су требали да заштите њихове себичне класне интересе. Тако нова влада место да приђе хитном решавању унутрашњих политичких и економских проблема, место да очисти војни и државни апарат од издајничких елемената и фашистичких агената и припреми земљу за одбрану, поставила је себи као главни задатак да стиша и заустави вал народног отпора и да другим путевима настави политику претходне владе и оствари циљеве тројног пакта.

Краткотрајни рат у априлу 1941 године јасно је показао сву трулеж и издајничко лице владајућих кругова Југославије и владе од 27 марта. Руковођење државним апаратом и војне операције очито су показали, да су владајући кругови на све могуће начине радили и журили се да што пре дође до слома Југославије, да што пре окупаторска војска преплави нашу земљу. Предајући земљу у руке фашистичких завојевача, влада је журила да авионима побегне у иностранство, одакле је, пошто је у земљи оставила разне гарнитуре које ће сарађивати са окупатором, наставила борбу против сопственог народа, против његових ослободилачких тежњи, које су 27 марта испољиле свој широки замах.

Ипак дело од 27 марта није било узалудно. Оно је у ствари било почетак велике ослободилачке борбе, коју су народи Југославије водили у току четири пуне године. 27 март показао је огромне и неисцрпне енергије наших народа, њихову политичку свест и приврженост слободи, њихову спремност да се и по цену највећих жртава ухвате у коштац са надмоћнијим непријатељем — варварским фашистичким завојевачима, под чијом је чизмом стењала сва Европа и који су угрожавали опстанак и слободу читавог света. Отпор народа Југославије од 27 марта задао је први озбиљан морално - политички шамар насртљивим фашистичким завојевачима.

Велика ослободилачка борба наших народа, започета 27 марта уродила је плодом. Под руководством Комунистичке партије и нашег мудрог вође и војсковође маршала Тита извршено је ослобођење народа Југославије од фашистичког ропства и домаћих издајничких клика. На рушевинама старе и ненародне Југославије изграђена је нова и моћна држава уједињених и збратимљених народа, у којој су остварена национална и демократска права, у којој су поткопани темељи социјалног и економског угњетавања. Нова Југославија са својим политичким и социјалним односима заузела је почасно место међу прогресивним нацијама, које се боре за боље и срећније човечанство.

Зато данас 27 март, као један од најзначајнијих датума борбе наших народа, добива још већи историски значај и постаје симбол оног неумољивог пута, којим су наши народи ишли у прошлости и којим ће се кретати у будућности. То је пут одбране слободе, части, напретка и националне независности.

Нашем главном и херојском Београду припада та част што је био главна позорница догађаја од 27 марта. Као и у својој прошлости радне масе Београда и читаво слободољубиво грађанство показали су 27 марта да су остали достојни славној традицији Београда, борбеној традицији српског народа. Стотине хиљада грађана Београда тога дана изашло је на улице са националним и борбеним заставама, са транспарентима и паролама, у којима се тражила одбрана земље, ослонац на моћни Совјетски Савез и мобилизација свих народних снага за очување слободе, части и националног опстанка наших народа.

Данас на шестогодишњицу догађаја од 27 марта наша ослобођена земља налази се у новом херојском замаху за обнову порушене привреде и изградњу једне нове економије, која ће омогућити благостање народних маса и учврстити нашу националну и државну независност. Данас се налазимо пред остварењем нашег петогодишњег плана електрификације и индустријализације, на чијем је извршењу потребно мобилисати све народне снаге, све наше народне организације. Већ су широм земље радне масе приступиле великом делу економске обнове, а досадашња политика Народног фронта и наше владе, огроман радни полет који је захватио читаву земљу, даје нам гаранције да ће се с успехом остварити наш велики план електрификације и индустријализације. Такође ће се наша земља, водећи борбу за испуњење њених праведних националних захтева, укључити као озбиљан фактор у заједницу слободољубивих народа, који воде борбу за праведан, трајан и демократски мир.

Пуниша ПЕРОВИЋ

„САМАРИЋАНИ“

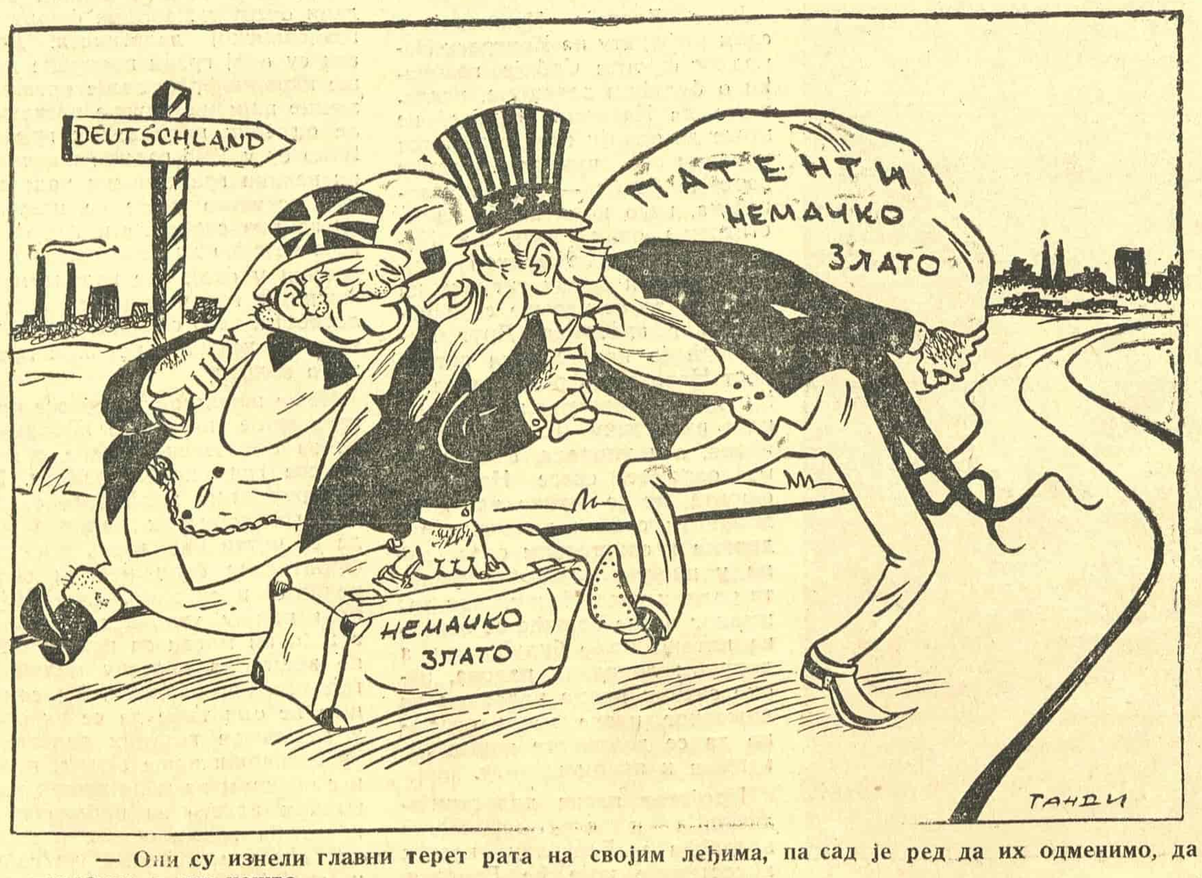

— Они су изнели главни терет рата на својим леђима, па сад је ред да их одменимо, да понесемо и ми нешто...

МИ ВЕДРО ГЛЕДАМО У ДАНЕ БУДУЋНОСТИ

ПРЕД ИЗБОРЕ ЗА НАРОДНЕ ОДБОРЕ

Неправилности у раду на бирачким списковима које треба искоренити

Да би бирачки спискови на претстојећим изборима за Градски народни одбор Београда, рејонске народне одборе и Народни одбор Земуна били тачни и да би у њих били унесени сви грађани, узимајући у обзир примедбе и упутства Контролне комисије НР Србије — Инспектората за Београд сви грађани треба да провере да ли су уписани у бирачки списак у рејонским народним одборима и Народном одбору Земуна — Општи отсек у којима се налазе стални бирачки спискови.

Грађани који су стално настањени на територији Извршног народног одбора града Београда а досада нису уписани у стални бирачки списак свога рејона, на претстојећим изборима, с обзиром да се бирају локални органи народних власти, неће моћи гласати са потврдама о упису у бирачки списак места где су раније становали, већ је потребно да затраже испис из бирачких спискова ранијег места становања и на основу исписа код свога рејона траже накнадни упис у стални бирачки списак.

На прошлим изборима, а нарочито на изборима за Уставотворну скупштину Н. Р. Србије утврђено је да су бирачки спискови на основу којих су избори вршени сачињени са видним техничким недостацима, што је поред осталог, отежавало и рад самих изборних комисија. Највиднији недостатак код састава бирачких спискова, који се испољио код самог гласања, огледао се у томе, што су бирачки спискови били непотпуни. У бирачке спискове нису били уписани сви они грађани који су имали бирачко право. Услед овакног стања бирачких спискова ствараде су се код изборних комисија на дан гласања праве гужве, што је изазвало велико негодовање код грађана.

Овакво стање бирачких спискова нужно је наметало народним одборима да изврше темељиту исправку бирачких спискова и да у њих уведу све оне грађане Београда који имају бирачко право, а да из бирачких спискова избришу оне који су то право изгубили.

У том циљу Извршни народни одбор Београда предузео је мере да се све неисправности благовремено отклоне и дата су упутства рејонским народним одборима у погледу израде нових бирачких спискова, руководећи се при томе одредбама Закона о бирачким списковима. Рок за исправку и израду нових бирачких спискова био је 5 фебруар о. г., али неки рејони ни до данас нису средили своје бирачке спискове.

Инспекторат Контролне комисије Н. Р. Србије за град Београд извршио је ових дана преглед и контролу бирачких спискова у свим рејонима и нашао је низ неисправности, пропуста и грешака. У току прегледа установило се да су неки рејони озбиљно схватили рад на сређивању бирачких спискова и углавном, са малим грешкама извршили свој задатак, Тако стоји код Петог, Шестог и Седмог рејона, док су Први и Четврти рејон у томе много заостали. Ови рејони не само да нису преписали нове бирачке спискове, него су, напротив, у раду починили читав низ пропуста и грешака. Сем тога, рад на списковима код ова два рејона је веома аљкав и немаран. Тако се у Првом рејону догодило, да је већи број грађана који се доселио, било из других рејона било из унутрашњости, донео потврде ради уписивања у бирачки списак, а да нису били уведени.

Овог пута, да би се избегле многе грешке и недостаци, израђени су картони за сваког бирача и попуњени према старом списку, а по томе су сви картони слати на проверу. После провере на лицу места картони су враћани са примедбама: отселио, непознат, умро итд. Неки су рејони такве картоне са примедбом „отселио“, уводили у стални бирачки списак, а неки рејони нису. Поновном провером извесног броја картона са примедбом „отселио“, органи Инспектората установили су да је један добар део примедби на картонима нетачан. Наиме, грађани, на чијим картонима је стајало „непознат“, „отселио“, налазе се код својих кућа живи и здрави. Такав је случај био код свих рејона осим код Петог рејона. У сталним бирачким списковима уврођени су и људи који немају бирачко право или су умрли — Седми рејон, а пропуштене су биле читаве стране старог списка са око 30 људи — Први рејон.

У погледу техничке израде сталних бирачких спискова уочена је прилична аљкавост, нарочито у Првом и Четвртом рејону. Први рејон, поред тога што је стављао стари назив улица на пр. Кнеза Павла, Краља Петра и сл., скоро ни на један картон није стављао редни број новог бирачког списка. Сем тога чинио је и друге грешке, на пример: једна примедба заузимала је сва четири простора у рубрици „примедба“, иако је простор у „примедби“ предвиђен за 4 разне примедбе. Према ономе што су органи Контролне комисије установили, може се рећи да су Четврти и Први рејон најгори, док су Пети и Шести најбољи.

Даље, установљено је да су комисије за бирачке спискове врло слабо радиле.

Инспекторат је указао народним одборима на све ове грешке и пропусте, и рејонски одбори ће то исправити. Међутим, потребно је да се и сами грађани интересују и провере да ли су уведени у бирачки списак. То је дужност сваког грађанина, а и Закон им то право даје.

Фронтовске организације на својим конференцијама треба да укажу грађанима на то, да их упуте где и како треба да провере да ли су уписани у бирачки списак. У вези са овим, стављено је у задатак рејонским одборима да направе изводе из бирачких спискова на тај начин, што ће отштампати имена грађана који су уписани и истаћи то на видним местима по улицама, како би се сваки грађанин лично могао уверити да је заиста уведен у бирачки списак.

Поред наведеног, установљено је, и то код свих рејона, да има велики број лица, досељених из разних места, која нису донела исписнице из својих места, на основу којих би се могла увести у нови стални бирачки списак. Како су избори за народне одборе врло близу, сваки грађанин који се доселио у Београд треба благовремено да се побрине да прибави потврду на основу које ће моћи да се упише у нови бирачки списак, па на основу тога и да гласа. Исто тако и државни службеници, који су премештени из Београда у унутрашњост, треба да се благовремено побрину, док су у Београду, да прибаве потврду својих рејонских одбора о испису из досадашњег бирачког списка, како би с том потврдом могли да се упишу у нов бирачки списак.

ИЗАБРАН ЈЕ НОВИ ГРАДСКИ ОДБОР НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

НА ГРАДСКОЈ КОНФЕРЕНЦИЈИ ПОСТАВЉЕНИ СУ НОВИ ЗАДАЦИ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

На градској конференцији Народног фронта Београда, која је одржана 23 марта, делегати који су изабрани на рејонским конференцијама у Београду и градској у Земуну изабрали су нови Градски одбор Народног фронта Београда који има 120 чланова. Извештај о раду Народног фронта Београда од последње конференције, која је одржана 25 фебруара 1945 године, па до данас поднео је Добривоје Радосављевић, секретар Извршног одбора Народног фронта Београда. У извештају је у главним линијама изнесен и оцењен рад Народног фронта од 25 фебруара до данас и изложени задаци који стоје пред организацијама Фронта у Београду у остварењу петогодишњег привредног плана.

У дискусији делегати на конференцији говорили су о будућим задацима, о начину њиховог испуњења, изложили своју чврсту решеност да уложе све снаге и окупе најшире масе грађана на том великом задатку.

Досадашњи рад и нови задаци Народног фронта Београда

(Из реферата Добривоја Радосављевића, секретара Извршног одбора Народног фронта Београда)

Последња градска конференција, на којој је изабран досадашњи градски одбор Народног фронта, одожана је 25 фебруара 1945 године, као велика скупштина ЈНОФ-а, на којој је присуствовало 1.200 изабраних делегата.

Народни фронт у Београду од самог почетка развијао се кроз борбу за остварење задатака које је пред њега постављао руководилац наших народа маршал Тито и према тим задацима развој Народног фронта у Београду можемо поделити у три етапе: прва етапа од ослобођења до 9 маја, када је главни задатак ЈНОФ-а био борба за пуно ослобођење наше земље од фашистичких окупатора и домаћих издајника; друга етапа од 9 маја до 1 јануара 1946, када је главни задатак била борба за озакоњење тековина народноослободилачке борбе и оформљење нашег државног и друштвеног живота према програму Народног фронта; и трећа етапа када је главни задатак Народног фронта била борба за обнову ратом порушене земље.

Прва етапа развоја Народног фронта Београда

Прва конференција за организовање Народног фронта у ослобођеном Београду одржана је још уз тутањ топова и на њој је оформљен први Градски одбор Народног фронта, чији је претседник био Синиша Станковић, а секретар Драгослав Мутаповић. На остварењу задатка што га је поставио друг Тито „Све за фронт — све за победу“ Народни фронт је врло брзо растао по броју људи које је окупљао и већ крајем јануара 1945 није било улице, предузећа и установе у Београду у којој није постојао одбор Народног фронта. Тада је у Београду било 600 основних организација са преко 70.000 активних чланова Народног фронта. Тиме је омогућено да се Народни фронт дефинитивно оформи и преко изабраних делегата из основних организација на рејонским конференцијама изабрани су рејонски одбори (тада 14 одбора) и делегати за велику градску скупштину која се састала 25 фебруара 1945 и изабрала Градски одбор Народног фронта.

На првој великој градској скупштини изнесени су резултати за 4 месеца рада Народног фронта у Београду и постављени задаци: 1) потпомоћи фронт са свим расположивим снагама; 2) подићи привреду, оспособити сва предузећа, радионице, потпомоћи пролећну сетву и брање кукуруза у Војводини; 3) борба против црне берзе; 4) учврстити Народни фронт као организацију, нарочито помоћи основне организације; 5) све ово остварити кроз активну борбу против непријатеља Народног фронта и непријатељских схватања која су била раширена, захваљујући четворогодишњој окупацији и деловању издајника наших народа. Упоредо са акцијама био је задатак стално објашњавати тековине народноослободилачке борбе, њихов смисао и програм Народног фронта.

Све до 9 маја 1945 године, када је коначно сломљена фашистичка звер, Народни фронт у Београду спроводио је читав низ акција које је поставила градска конференција. Међу највеће спада велика сабирна акција за борце и рањенике, која је показала спремност наших грађана за самоодрицање, спремност да се учини све да би се потукао непријатељ и ослободила цела наша земља. Друге, тада важније акције које је Народни фронт организовао биле су берба кукуруза у Војводини, рашчишћавање и оспособљавање предузећа, смештај ратне сирочади и сл. Београд, иако порушен, попаљен и опљачкан од фашистичких окупатора, дао је свој допринос за потпуно ослобођење целе наше земље, претворивши се у ратни логор у позадини, који је радио за пуну победу над непријатељем.

Радници у предузећима, омладина, жене, сви руковођени организацијама Народног фронта радили су за фронт, за победу, не знајући ни за радно време, ни за плате, немаштину, зиму и све друге тешкоће. Народни фронт се учвршћивао кроз савлађивање тешкоћа у борби против непријатељских схватања, расла је фронтовска свест, растао је и дизао се у огромној већини народ Београда који је толико био угњетаван, убијан, изгладњаван и изврнут толиким лажима фашистичке пропаганде. Жртве и напори нису били узалудни: дошао је 9 мај, дан победе над фашистичком Немачком када је маршал Тито поставио нове задатке: „Синуо је велики дан мира и слободе. Долазе нови дани мирне изградње земље. Сада треба да извојујемо нову велику победу, да изградимо нашу разорену земљу и учврстимо нашу истинску народну власт.“

Друга етапа развоја Народног фронта Београда

Да би се Народни фронт припремио за ове нове задатке ускоро је, на основу нове поделе Београда на седам рејона уместо 14, извршено спајање рејонских одбора Народног фронта у 7 одбора, у јуну 1945 бирање уличних секретаријата Народног фронта, а 3 августа 1945 обављени су избори делегата за Конгрес ЈНОФ-а Југославије. На овим изборима је учествовало око 125.000 фронтоваца. Истовремено, тај период је обележен читавим низом акција за побољшање живота у граду — од рашчишћавања рушевина до организације снабдевања. Дошли су и избори за Уставотворну скупштину — први слободни, потпуно демократски избори шест месеци после потпуног ослобођења наше земље, избори који су имали дефинитивно да одреде будуће државно и друштвено уређење у нашој земљи. Настао је врло жив политички рад у припремама за изборе и Народни фронт у Београду однео је огромну досада невиђену победу на изборима са преко 81% бирача Београда, око 170.000 грађана који су дали свој глас за Народни фронт. Народни фронт у Београду је још више ојачан као јединствена политичка организација народа. Расле су све организације Народног фронта, како теренске тако и синдикати, АФЖ и Народна омладина. После велике војничке победе над непријатељима слободе наших народа, после сјајне политичке победе на изборима за Уставотворну скупштину ојачан и учвршћен Народни фронт био је спреман за нове задатке.

Трећа етапа развоја Народног фронта Београда

Првог јануара 1946 године маршал Тито позвао је све наше народе: „Да 1946 година буде барем делимично година победе на привредном пољу“.

Прва је прегла свим силама на изградњу земље радничка класа, која је у првомајском такмичењу 1946 године постигла низ крупних успеха. Поред радничке класе и народна омладина је прва кренула тим путем идући за речима друга Тита: „Мање разних прослава и бесплодних састанака — више рада“. Да би се покренуле све снаге на обнову земље, Градски одбор Народног фронта Београда дао је иницијативу за међуградско такмичење, које је заиста омогућило да Народни фронт покрене нове снаге, много шире него досада, на рад за обнову земље. Кроз међуградско такмичење не само што су постигнути значајни резултати на обнови земље, него је и побољшан рад организација Народног фронта, више него до тада је извршено обједињавање рада свих масовних организација, Народни фронт је политички учвршћен, проширен и стекао је врло значајно искуство не само у политичком раду, него у организовању и руковођењу већим и мањим радовима.

Изнећемо само неке резултате, јер су они детаљније изнесени на међуградској а и градској конференцији крајем 1946 године, посвећеним међуградском такмичењу.

1. Један од најважнијих задатака који су постављени у међуградском такмичењу био је подизање производње. Овај задатак је спровођен преко синдикалних организација. Органи Народног фронта, иако недовољно, ангажовали су се по овом питању и, захваљујући свести радничке класе, постигнути су значајни успеси. Такмичење у производњи по предузећима постало је систем у раду и у оквиру осмочасовног радног времена постигнути су знатни резултати у подизању, појевтињавању производње, у бољем квалитету, уштеди материјала и увођењу реалнијих норми. У току 1946 године, захваљујући напорима радничке класе, испуњен је план у свим гранама индустрије. До новембра месеца 1946 никло је 1102 ударника и новатора и подигао се стручни ниво већине радника.

2. На уређењу града у седмомесечном такмичењу од 1 јуна до 31 децембра постигнути су знатни резултати. Рашчишћено је рушевина преко 60.000 кубних метара, на перифериским улицама насуто преко 60.000 кубних метара шута, земљаних радова урађено преко 60.000 кубних метара, скинуто старе калдрме преко 23.000 м². Поплочано циглом и каменом нових улица 55.000 квадратних метара, у парковима прекопано травњака преко 127.000 м², садница засађено 101.550 комада. На радовима за уређење града укупно је учествовало 78.000 грађана и дало преко 1,500.000 радних часова.

3. У помоћи селу за седам месеци у међуградском такмичењу образовано је 77 екипа, учињено 470 посета, а обиђено 187 села. Послато на село преко 28.000 књига и дато претплата на листове преко 7500.

4. У културно-просветном раду описмењено је 1915, а свршило разне стручне течајеве 1700.

5. У помоћи народним властима на разним пословима дато је преко 690.000 радних часова.

Поред ових акција, за дечје домове и обданишта сакупљено је преко 1,650.000 динара, 30.000 килограма намирница, сашивено 13.000 комада рубља. Преко фронтовских организација Београда сакупљено је за помоћ пострадалима у Албанији преко 2,400.000 динара, а за изборни фонд у 1946 преко 2,000.000.

У борби за обнову земље кроз тешкоће, али и велику радост, ради учествовања на изградњи бољег живота свога народа, подигао се невиђени досада у нашој земљи радни полет код огромне већине чланова Народног фронта. Народни фронт, као општенародна политичка организација, постао је јединственији, чвршћи, проширен хиљадама нових чланова. Први успеси у обнови земље показали су сву правилност политике Народног фронта и на привредном пољу. Показало се да јединствен народ може да постигне победу и онда када су разни непријатељи наше земље претсказивали безизлазност ако се не ослонимо на страни капитал. Први успеси Народног фронта потврђени су речима маршала Тита да је наш народ способан сам својом снагом да изгради своју земљу и да неће дозволити да ма ко тргује његовом скупо плаћеном слободом и независношћу.

Кроз целу 1945 и 1946 годину Народни фронт је био организатор свих масовних и политичких манифестација, помагао развој нових масовних организација, као на пример фискултурна друштва и фискултурни покрет.

Народни фронт са свим својим подручним и саставним организацијама порастао је бројчано и разгранао своју активност, тако да се с пуним правом може рећи да је Народни фронт обухватио скоро све грађане Београда. Данас у Београду у 600 основних организација Народни фронт обухвата 182.000 чланова.

Секретар Извршног одбора Народног фронта Београда Добривоје Радосављевић подноси извештај

НОВИ ЗАДАЦИ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

Народни фронт Београда са успесима свога досадашњег рада како у току 1945 тако и у току 1946 способан је да прими и много веће нове задатке на које га позива друг Тито, — борбу за испуњење петогодишњег плана, што истовремено значи за обезбеђење стечене слободе и независности, за бољи живот радног народа, за мир и демократију.

Успеси у току 1946 године на обнови земље омогућили су прелаз на планску привреду, омогућили су прелаз на извођење првог петогодишњег плана електрификације и индустријализације. Зато је сасвим природно да је Конгрес Народног фронта Србије протекао у знаку припрема Народног фронта за тај велики задатак.

Друг Благоје Нешковић у свом реферату на Конгресу Народног фронта Србије, говорећи о будућим задацима, наглашава да Народни фронт не може да одвоји свој политички програм — чување тековина народне борбе — од ових задатака, него кроз борбу за остварење ових задатака Народни фронт ће водити најуспешнију и борбу сигурну на успех и за остварење свог политичког програма. Друг Нешковић је нагласио да активност Народног фронта мора ићи прво извршењем задатака који проистичу из државног плана, али упореда, с обзиром на огромне снаге Народног фронта, да је нужно тај план допунити својим локалним радовима и сопственим средствима у циљу побољшања живота радних маса. Испуњењем државног плана решиће се основна питања боље будућности, а допуном локалних радова, наоко ситних према радовима из државног плана може огромно да се допринесе нашој изградњи и новом животу.

Пројекат плана индустријализације и електрификације предвиђа у Београду велике инвестиције које ће Београд, који се досада намерно развијао само као административни и трговачки центар, претворити у индустриски град, град какав једино и доликује да буде главни град наше ФНРЈ. С тим не само да ће порасти, изградити се и подићи, повећати његова привредна улога, већ ће Београд изменити своје лице и изнутра — по свом животу и саставу.

У вези с тим, Народни фронт Београда већ ове године очекују нови задаци.

Углавном, могу се подвући три основна задатка који стоје пред Народним фронтом Београда.

Прво: побољшање рада и испуњење државног плана у свим постојећим предузећима и установама;

Друго: нарочито велики задаци очекују Народни фронт у грађевинској делатности. Досад су овој грани привреде наше народнофронтовске организације најмање пажње посветиле од свих привредних грана. Иако су у 1946 години извршени велики грађевински радови, као искуство може се извући читав низ слабости и грешака које не само да се не смеју понавити у овој, ове године најважнијој грани привредне делатности, него се мора све учинити да крупним кораком кренемо напред.

Наше народнофронтовске организације морају се побринути за обезбеђење радне снаге за све грађевинске радове. У Београду има мали број сталних грађевинских радника ма да се читав низ људи, добрих фронтоваца бави разним споредним пословима, занатима који немају услова за развој, а који би могли за врло кратко време да постану одлични грађевински радници. Не само што ће они тиме да се уклопе у решавање главних задатака у изградњи наше земље, него и с обзиром на мере наших народних власти за побољшање положаја грађевинских радника биће у могућности да себи и својој породици осигурају боље услове живота. Народни фронт треба да се побрине за обухватање оваквих радника разним курсевима из грађевинарства који су већ почели.

У погледу коришћења добровољног рада, како у грађевинарство тако и у локалне радове мора се ове године унети много више организације посла, рационалног коришћења радне снаге и боље евиденције радне снаге и радова.

Исто тако, организације Народног фронта морају обратити пажњу и пружити помоћ народним властима у погледу смештаја, снабдевања и уопште живота грађевинских радника, да би својим политичким радом, културним приредбама учинили да се грађевински радници политички и културно издижу, а кроз то ће и њихов допринос изградњи земље бити већи.

Треће: Све наше фронтовске организације треба на ширим скуповима одмах да приђу изради планова локалних радова и акција, по примеру оних који су наведени на Конгресу у реферату друга Благоја Нешковића, који ће се изводити и радном снагом и средствима наших фронтовских организација, водећи рачуна да ни један локални посао не сме бити на штету радова из државног плана, радова који треба да буду главна брига наших организација.

У вези с овим главним задацима наших народнофронтовских организација нужно је подвући и неке организационе задатке.

1. Из...шни одбори наших основних организација треба много већу пажњу да посвете раду свих чланова своје организације, да настоје да сваки члан Народног фронта првенствено и највише ради тамо где ће, са овог гледишта борбе за испуњење плана изградње, највише допринети.

2. У нашем градском и рејонским одборима треба повећати улогу и значај целих од-

(Наставак на трећој страни)

Радно претседништво градске конференције Народног фронта

(Наставак са друге стране)

бора Народног фронта, а не да цео посао падне на Извршни одбор и да се остали чланови одбора осећају као гости.

3. На основу Статута Народног фронта Србије који је усвојен на Конгресу требало би при Градском одбору и рејонским одборима формирати јаче секције за поједине врсте радова у којима ће Народни фронт бити ангажован.

Задатак је нашег Народног фронта, а првенствено одбора наших организација, да што пре израде план рада и одређених обавеза који треба да буду изнесени на широке конференције и после дискусије и примедаба примљени као дефинитивне обавезе.

Са овим задацима Народни фронт Београда улази у прву годину извођења великог петогодишњег плана индустријализације и електрификације, који ће изменити увелико лице нашега града као и целе наше земље.

Ослоњени на успехе постигнуте у 1946 години, вођени нашим дичним руководиоцем, претседником Народног фронта Југославије другом Титом, а потпомогнути Главним одбором Народног фронта Србије и његовим претседником другом Благојем Нешковићем, можемо бити уверени да ће Београд дати свој допринос изградњи наше домовине ФНРЈ.

Босфорска логика

Америка даје Грчкој и Турској помоћ за модернизацију, а у својој земљи ће потрошити 25 милиона долара за прогањање напредних елемената.

— Не разумем, комшија, оволике паре троше на модернизацију света, а ратоваше против најнапреднијег човека.

Новоизабрани чланови Градског одбора Народног фронта Београда

ИЗВРШНИ ОДБОР

Претседништво

Претседник — **Сретен Стојановић**, вајар; потпретседник — **Вељко Петровић**, књижевник и академик; потпретседник — **Риста Стефановић**, директор Народне банке; потпретседник — **Љубица Михић**, учитељица; секретар — **Добривоје Радосављевић**, потпретседник ИНО Београда; благајник — **Гавро Милачић**, пензионер.

Чланови:

1) **Павле Павловић**, помоћник Министра рада Н. Р. Србије; 2) **Миодраг Југовић**, директор I мушке гимназије; 3) **Јудита Аларгић**, члан МСВ; 4) **Тодор Стојановић**, претседник Удружења занатлија; 5) **Михаило Мартиновић**, пензионер; 6) **Никола Гајић**, члан ИНО Београда; 7) **Миленко Радуловић**, трговац; 8) **Др Момчило Жеравчић**, доцент Универзитета; 9) **Зора Богдановић**, учитељица; 10) **Данило Маслеша**, секретар МСВ; 11) **Милица Продановић**, управник Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић"; 12) **Милан Иконић**, службеник Привредне банке; 13) **Милан Стаменић**, свештеник; 14) **Милутин Стајковић**, кројач; 15) **Славка Ђурић**, потпретседник Централног одбора Црвеног крста; 16) **Велибор Глигорић**, директор Драме; 17) **Марко Никезић**, секретар ИНО Београда; 18) **Момир Бошковић**, радник; 19) **Драгољуб Илић**, 20) **Грга Јанкес**, претседник МСВ; 21) **Саво Поповић**, претседник Окружног суда; 22) **Станка Веселинов**, народни посланик; 23) **Никола Премовић**, пензионер; 24) **Данило Пурић**, претседник Градског одбора Народне омладине.

Остали чланови Градског одбора Народног фронта

1) **Радмило Раденковић**, радник-ударник у Градском саобраћајном предузећу; 2) **Кирило Савић**, професор Универзитета и министар Савезне владе; 3) **Лепа Перовић**, члан Контролне комисије ФНРЈ; 4) **Стојан Весић**, радник-ударник у предузећу „Београд"; 5) **Божидарка Максимовић**, директор I женске гимназије; 6) **Драгутин Дробњак**, пензионер; 7) **Мираш Јовановић**, секретар Н. ф. Четвртог рејона; 8) **Раде Максимовић**, инжењер; 9) **Фрања Здунић**, железничар — Земун; 10) **Живота Јовичић**, службеник Кланице; 11) **Љубица Летић**, металска радница; 12) **Др Ксенофон Шаховић**, професор Универзитета; 13) **Богиња Томић**, домаћица; 14) **Михајло Животић**, претседник Н. О. Петог рејона; 15) **Павле Тишма**, директор гимназије у Земуну; 16) **Драгослав Мутаповић**, помоћник Министра пољопривреде Н. Р. Србије; 17) **Јован Ловрић**, помоћник јавног тужиоца за град Београд; 18) **Петар Глумац**, посластичар из Земуна; 19) **Мило Јовићевић**, начелник Претседништва савезне владе; 20) **Загорка Јовановић**, инспектор Контролне комисије Србије за Београд; 21) **Љубомир Карановић**, радник у предузећу „Радоје Дакић" — Земун; 22) **Божидар Томић**, потпретседник МСВ Земуна; 23) арх. **Бранко Максимовић**, професор; 24) **Никола Степановић**, службеник Н. О. Шестог рејона; 25) **Душан Павловић**, члан ИНО Београда; 26) **Даринка Јевтић**, учитељица; 27) **Бранислав Јанковић**, учитељ; 28) **Драгољуб Живковић**, члан ИНО Београда; 29) **Јован Марковић**, службеник Одељења индустрије и занатства ИНО Београда; 30) **Данило Поповић**, свештеник; 31) **Душан Прибићевић**, адвокат из Земуна; 32) **Владимир Љубојевић**, управник предузећа „Пролетер"; 33) **Јелена Перовић**, секретар Народног фронта Шестог рејона; 34) **Зора Гогић**, радница у предузећу „Иван Милутиновић"; 35) **Момир Томић**, директор Београдске филијале ЗЗСС; 36) **Славка Цветковић**, члан Извршног одбора Народног фронта Земуна; 37) **Иван Шекс**, радник у Индустрији мотора — Раковица; 38) **Маја Јанкес** — члан Градског одбора АФЖ; 39) **Родољуб Станић**, члан ИНО Београда; 40) **Катица Медак**, домаћица из Земуна; 41) **Вучко Ивковић**, помоћник инспектора Контролне комисије Србије — Београд; 42) **Милан Мршевић**, адвокат; 43) **Јелена Маслеша**, библиотекар Универзитетске библиотеке; 44) **Таса Здравковић**, гувернер Народне банке; 45) **Јелена Ружичић**, радница у предузећу „Дом"; 46) **Павле Сарајлић**, радник-ударник у Отсеку за чистоћу; 47) **Јулка Шпановић**, члан НО. Петог рејона; 48) **Драги Радојев**, радник-ударник у Бродоградилишту; 49) **Димитрије Анокић**, трговац из Земуна; 50) **Милка Аћански**, радница у фабрици хартије „Београд"; 51) **Бранко Пешић**, секретар Градског одбора Народне омладине; 52) Др **Вид Гаковић**, лекар; 53) **Миленко Ђорђевић**, бравар; 54) **Благоје Белић**, каменорезачки радник; 55) **Др Ђура Прикелмајер**, лекар; 56) **Радован Дачић**, члан ИНО Београда; 57) **Милош Јовановић**, помоћник јавног тужиоца Србије; 58) **Милица Божовић**, домаћица; 59) **Данило Опсеница**, члан ИНО Београда; 60) **Јелена Срнић**, домаћица; 61) **Мирко Ванић**, секретар Народног фронта Другог рејона; 62) **Милица Парошки**, чиновник Централног одбора Црвеног крста; 63) **Слободан Булатовић**, члан рејонског одбора Народног фронта Трећег рејона; 64) **Олга Вучковић**, кројачка радница у задрузи „Будућност"; 65) **Бора Марковић**, кројач; 66) **Љубомир Тодоровић**, члан ИНО Београда; 67) **Јелена Поповић**, члан ИНО Београда; 68) **Др Ђура Милошевић**, члан ИНО Београда; 69) **Драгоје Ђурић**, јавни тужилац за град Београд; 70) **Душанка Радаковић**, земљорадница из Земуна; 71) **Лепа Михајловић**, радница у предузећу „Комуна"; 72) **Милутин Марковић**, пензионер; 73) **Оскар Данон**, директор опере; 74) **Ката Шаго**, радница-ударница у предузећу „Радоје Дакић"; 75) **Бранко Вељковић**, учитељ; 76) **Дуња Влаховић**, помоћник начелника Министарства просвете Н. Р. Србије; 77) **Сава Несторовић**, радник у обућарском предузећу „Партизан"; 78) **Деса Влајнић**, управник предузећа „Елка"; 79) **Илија Манојловић**, радник у столарском предузећу „20 октобар"; 80) **Десанка Анђелић**, професор Пете женске гимназије; 81) **Олга Телебаковић**, домаћица; 82) **Зага Шуваковић**, домаћица; 83) **Петар Ивковић**, новинар; 84) **Милош Миличковић**, помоћник повереника грађевинског одељења ИНО; 85) **Др Стефан Ђелинео**, професор Универзитета; 86) **Лепосава Орловић**, секретар Народног фронта Првог рејона; 87) **Милан Живковић**, апотекар; 88) **Милеса Продановић**, секретар Градског одбора АФЖ; 89) **Жика Павков**, столар; 90) **Вера Урошевић**, домаћица.

О повећању продуктивности грађевинских радника

Већ у почетку грађевинске сезоне мора да се обрати велика пажња појачавању продуктивности грађевинских радника чиме ће се успети да се са расположивим, недовољним бројем стручних кадрова, обаве што већи послови и искористе у потпуности све постојеће могућности. Поред саме радне снаге мора се организовати правилна мобилизација и правилно искоришћавање свих помоћних техничких средстава.

У првом реду, руководиоци на градњи морају да поклоне пажњу најрационалнијем искоришћавању радничких способности. Потребно је да се свако предузеће побрине, у оквиру постојећих могућности, да штеди снагу радника, јер од ње зависи како квантитет тако и квалитет његовог посла. Ово би се постигло на тај начин, што би се радници, који станују далеко од градње, до места рада превозили или би им се омогућило становање у близини градилишта. Оснивањем мензи у непосредној близини новоградње, подизањем барака за становање на самим градилиштима, оснивањем стручних курсева и свим оним мерама за које технички руководиоци посла сматрају да би користиле при побољшању посла, рад на новоградњама би могао да се обавља брже и солидније. При томе не треба заборавити чињеницу да бисмо коришћењем свих ових могућности грађевинским радницима побољшали и потребне хигијенске услове. Без много инвестиција може се организовати разношење материјала на грађевини механичким путем, чиме би се уштедела радна снага, а сама продукција повећала. Усавршавањем техничких средстава, садања продуктивност грађевинских радника могла би да се повећа за 25 до 50 од сто.

Новом организацијом грађевинства уопште, треба избећи да посао грађевинара буде сезонски посао. Због тога је потребно да се за време летње сезоне заврше сви они послови који не могу да се раде у зиму, углавном спољни радови, док би обрађивање (унутрашњи радови) могли да се обављају у зиму.

С обзиром на недостатак грађевинског материјала, потребно је што рационалније искоришћавати сва расположива средства. Зато је, као прва мера, неопходно увођење тачне процене потребног материјала за разне врсте објеката и послова. Сав материјал мора да се искористи стопроцентно. За бетонске радове, на којима је до сада грађа немилосрдно упропашћивана, треба спровести најрационалније коришћење материјала. То је дужност не само пројектаната, већ и надзорних инжењера и техничких пословођа, а такође и самих радника.

Веома је важно питање завршавања објеката у предвиђеном временском размаку. Ако објекат није завршен у предвиђеном року, изазива се поскупљивање радова и неспоразуми са осталим занатлијама од чијег рада такође зависи редовно завршавање послова. Техничке пословође морају благовремено да изврше све поруџбине, а сва предузећа или занатске радионице које су примиле извесне послове морају такође да заврше свој рад до утврђеног рока.

Градилишта морају на време да буду снабдевена довољном количином потребног материјала. Због тога је потребно упростити начин дистрибуције материјала.

Да би наше грађевинарство пошло крупним кораком напред, грађевински стручњаци морају да се боре за увођење нових метода рада, нових организационих и техничких усавршавања послова на градилишту и по предузећима која припремају материјал за њега.

Да би се продуктивност повећала потребно је, у првом реду, подићи културно-просветни ниво грађевинских радника. Стручном уздизању радника на курсевима такође треба посветити велику пажњу. Да би се сви ови задаци решили са успехом, морају да се уложе пуни напори како од стране радника, тако и од руководилаца градњи, мајстора-зидара, пословођа, управа грађевинских предузећа, а нарочито управних одбора синдикалних подружница. Новатори-ма и рационализаторима у грађевинарству треба такође посветити велику пажњу, истицати њихова имена и обавештавати јавност о њиховим успесима. Све добре и корисне новине морају се одмах примењивати. Време старог дунђерлука прошло је; грађевинарство данас захтева да се у њему примени све оно што је добро и корисно.

Милић БОРИСАВЉЕВИЋ,

Мали ПОЛИТИЧКО-ЕКОНОМСКИ лексикон

СЛОБОДНА КОНКУРЕНЦИЈА је привредни принцип својствен капиталистичком начину производње у његовом младићком добу. Она се — укратко — састоји у тежњи капиталистичких произвођача да постигну што већу добит и да своје такмаце потисну и — ако могу — униште.

Пошто произвођач може освојити пијацу само нижом ценом за исти квалитет и квантитет робе, то конкуренција присиљава сваког произвођача на то да рационализира своју производњу и да појача експлоатацију радника.

Пошто је обим рационализације условљен величином капитала, којим располаже поједини капиталист и капиталистичко удружење, конкуренција је уједно и она — привидно спољна сила — која гони капиталисте да не страће сав профит који постигну, него да један део профита акумулирају, и тако увећавају своје капитале.

У исто време, пошто економски слабији не могу да изводе рационализацију у оном степену у коме је изводе крупнији, слабији морају да пропадају и губе своју самосталност,

Најзад, пошто конкуренција значи борбу произвођача на тржишту робе, она значи и потпуну анархију у производњи, немогућност да се производња доведе у склад са потребама друштва.

*

КОНЦЕНТРАЦИЈА КАПИТАЛА је процес гомилања, увећавања капитала у рукама једног капиталисте или једног капиталистичког удружења. Концентрација капитала даје ономе у чијим је рукама већу конкурентску моћ и сигурност.

*

ЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА КАПИТАЛА то је процес, који је тесно везан за процес концентрације. Централизација значи или сливање разних појединачних капитала — према томе и предузећа — у руке једног капиталиста услед пропадања других, — или пак уједињавање капитала и крупних предузећа и капиталистичких удружења у савезе као што су картели, капиталистички синдикати, трустови и концерни.

Слободна конкуренција доводи до уништавања огромног броја ситних и средњих произвођача роба, ситних и средњих капиталиста. Њихови капитали прелазе у руке крупнијих. Постепено преостају само најкрупнији, који међу собом стварају савез ради уклањања међусобне конкуренције, ради утврђивања заједничких јединствених монополских цена за заједничко исисавање читавог народа и за заједничку борбу против неког другог, њима сличног, конкурентског савеза.

Тако слободна конкуренција, доведена до краја, негира саму себе и на место конкуренције долази монопол картела и трустова, а сам капитализам, као систем, прелази из свог младићког стадија, стадија слободне конкуренције, у старачки стадиј, стадиј империјализма, — када место слободне конкуренције јевтинијим ценама, средство међусобне борбе постаје отимање о колоније и изворе сировина, како би се конкуренту онемогућило да дође до средстава за производњу, која борба нужно води у освајачке и поробљивачке ратове.

Огромни и моћни картели и трустови користе своју економску и финансиску моћ да потпуно овладају државом и државним апаратом. На место демократије, која одговара раздобљу слободне конкуренције, они уводе и монопол у политици, тј. уводе своје више или мање отворене диктатуре, чији су најоштрији облици фашистичке диктатуре.

*

КРИЗЕ ХИПЕРПРОДУКЦИЈЕ су појаве својствене само капиталистичком начину производње.

Пошто сваки капиталиста грамзи за што већим профитом, он све више повећава своју производњу не водећи уопште рачуна о друштвеним потребама, ни о томе да ли још ко производи исти артикал. Уколико води рачуна о овоме, то само с гледишта како да ове друге уништи.

С друге стране, капиталист није добротвор, који би производио за све оне којима треба. Он производи само за оне који ће купити, тј. платити.

С треће стране, капиталисти конкуренцијом економски упропашћују огромну масу људи, бацају их у положај беде, снижују наднице да би повећали свој вишак вредности, смањују број запослених у поређењу с проширењем производње, тако да — иако постоје људи којима су производи потребни — оквир тржишта у сразмери према обиму производње бива све мањи.

Тако нужно мора да дође до тога да се произведе много више него што може да се прода. Производња прераста тржишну потребу и — имамо хиперпродукцију. Али та хиперпродукција је само релативна хиперпродукција: поређењу према тражњи на тржишту. Међутим, у поређењу са стварним потребама људи, можда, чак није довољно произведено. Зато се дешава да на једној страни стоји огромна маса готових производа који чекају купца, а на другој страни још огромнија маса гладних и неопскрбљених, чији број расте, који нису у стању да купе, јер су незапослени и без зараде због тога што је произведено више него што капиталисти могу с добити да продају. Зато се дешава да капиталисти, да би одржали цене на висини, уништавају велике количине производа у исто време док маса људи нема ни најосновнијих средстава за живот.

*

* *

Одговори НА ПИТАЊА

(НАПОМЕНА. — Намера ове рубрике је да пружи помоћ у погледу разумевања економских мера у нашој земљи. Међутим, ми смо добили и питања која немају везе са овим нашим циљем, питања која су више катедарска питања — за школу. На њих нећемо засад моћи да дајемо одговоре, јер прелазе оквир ове рубрике).

*

НОМИНАЛНА НАЈАМНИНА то је новчани износ најамнине. На пр. плата од 3000 динара и т. сл.

*

РЕАЛНА НАЈАМНИНА — то је најамнина изражена у количини продуката коју радник може да купи за износ примљене најамнине. На пример: У једном случају радник прима 60 динара дневно. За ту најамнину може да купи разних потребних му продуката у количини од рецимо 5 кг. У другом случају радник прима исту најамнину у номиналном износу од 60 динара, али су животна средства поскупила за 20% и он ће моћи да купи од истих продуката само 4 кг. Значи да му је номинална најамнина остала иста, али је реална најамнина опала за 20%. Исто тако може да се деси да номинална најамнина порасте, а да реална не порасте или чак да опадне. Рецимо ако радник почне добијати надницу од 100 динара, али намирнице поскупе за двапут. Тада би требало да има 120 динара да би могао набавити онолико продуката колико је могао раније са 60 динара.

*

РЕЛАТИВНА НАЈАМНИНА — то је уствари однос најамнине према износу вредности коју радник својим радом ствара. На пример, радник за један радни дан од 8 сати ствара вредност од 80 динара, а прима најамнину од 60 динара. Значи да је његова релативна најамнина три четвртине вредности коју ствара, или да се вредност коју он ствара дели између њега и капиталисте на 3 према 1. Узмимо да се производна снага рада променила и да радник за 8 сати рада ствара вредност од 120 динара, а прима и даље најамнину од 60 динара. Онда је његова релативна најамнина 1/2 вредности коју ствара.

Номинална, реална и релативна најамнина су различити појмови за једну и исту најамнину, само посматрану у разним односима и облицима.

Послушан хор

„Америка плаћа грчке монархофашисте и диктира профашистички и антисовјетски тон, а лабуристичка влада услужно прилаже рекрутовану храну за топове — омладинце, које у осамнаестој години одводе из својих домова, да би били плаћеници „Ујка-Сама“ („Борба“)

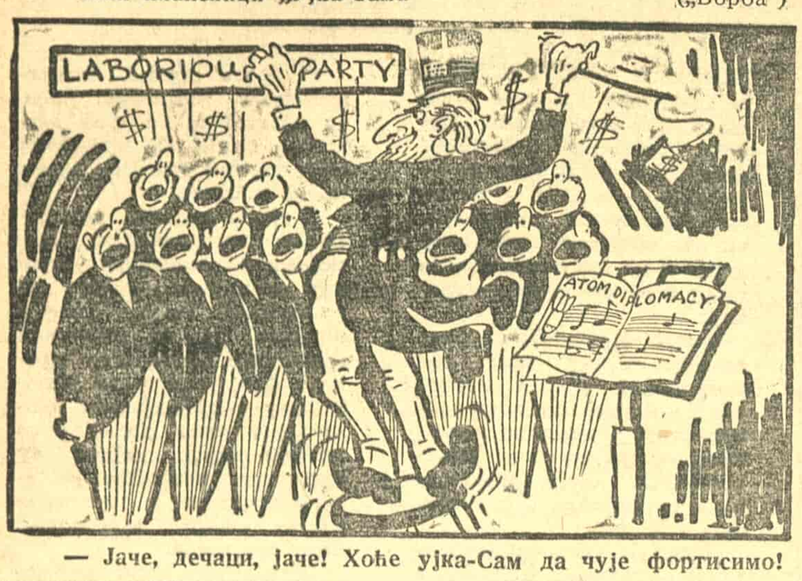

— Јаче, дечаци, јаче! Хоће ујка-Сам да чује фортисимо!

О понашању школске деце на улици

Пре неколико месеци је питање недовољне сарадње између дома и школе живо третирано на конференцијама школских савета, омладинске организације и директора, а њиме се бавила и наша штампа.

Међутим, сада се констатује да је посета родитеља по школама врло добра и да је интерес родитеља за успех њихове деце врло жив и сталан.

Могло би се рећи да је сада рад по нашим средњим школама већ ушао у нову фазу — са више организованости, плана увида, система и контроле. О свим моментима се води рачуна. Омладинска организација се све више и више везује за проблем учења, јер је и даље (иако је Омладинска пруга у градњи) до краја школске године остао главни задатак учење са паролом »добар ђак може изградити добру пругу«.

Ми смо помоћу народних организација успели да решимо много тешких проблема и то успешно. И сад се срећемо са једним новим моментом кога ваља решавати. Тиче се васпитања омладине на улици.

Огроман проценат наше школске омладине има довољан надзор код куће, у свим школама већ је успостављена нормална дисциплина у школи. Али од школе до куће и обратно? Препоручено је родитељима да се упознају са распоредом своје деце да би знали кад треба њихова деца да се врате, а кад да иду у школу. Но, не може се у овоме, нарочито данас, кад су родитељи запослени, потпуно успети. Ствара се могућност да се избегне надзор. Не би то било опасно кад би омладина сретала добре примере на улици. Међутим, бива обратно. Радни свет је ангажован својим послом и данонoћно ради. А известан број народних непријатеља напада на нашу демократију и овим путем — врбовањем омладине у своје прљаве сврхе. Сачекују они ученике, врбују их у своје групе, организују лоповске групе и руководе њиховим радом. Организују бекства »у свет«, воде их по кафанама, баровима, уче их да пуше, да пију, а где је ово, тамо је прекинут сваки контакт са учењем.

Зар нисмо ми сви имали прилике у мрачним улицама да сретнемо или да видимо групице међу којима има по један одрасли и то обично увече кад се ученици враћају кућама. А нама је по школама познато, јер нам то и ученици признају, да их често врбују одрасли да их воде у биоскоп, да путују с њима, чак их каткада и аутомобилом зову. То нису ученичке фантазије. То је стварност.

Разумљиво је како је то важан проблем, кад знамо да је известан проценат наше омладине без надзора или са недовољним надзором.

Отуда се намеће проблем кога морају решавати сви — почев од народних власти па до последњег фронтовца. Ако је ма где потребна будност и интересовање сваког доброномерног грађанина, то је овде потребно.

Не смемо се односити индиферентно према ономе што ради наша омладина на улици.

Обратимо пуну пажњу на сваку групу и на сваког омладинца, на његово понашање на улици.

Схватимо да је то дужност свакога од нас, нарочито данас кад се сви проблеми решавају снагом свих нас. И то баш данас, кад немамо довољно соба за дневни боравак ученика у школи, ђачких домова и интерната где бисмо могли сместити сву децу која немају довољно надзора. У каснијој фази, кад свега овога будемо имали, овај проблем неће бити тако горући као данас.

Ђурђе С. СМИЉАНИЋ
директор Осме мушке гимназије

ПОВОДОМ АНКЕТЕ О ГРАДЊИ СТАНБЕНИХ ПРОСТОРИЈА

Искористимо што боље простор при градњи већих станова

Пре рата је величина станбених просторија била редовно одређивана малограђанским предрасудама, а не стварним потребама станара. Ако се објективно размотри како су мало искоришћаване неке просторије у великим становима видеће се да те просторије нису уопште биле ни потребне. Велики стан служио је само за „репрезентацију“ и као огледало имућности. Насупрот пространим и зрачним собама по оваквим великим становима налазе се и мале, ниске, мрачне и нездраве собе за служинчад.

Као елеменат оправданости за градњу оваквих великих станова не могу да се узму ни захтеви удобности, интимности или репрезентативности. Убудуће велики станови моћи ће да се додељују само великим породицама.

Приликом изградње станбених просторија разумљиво је да треба обратити највећу пажњу приликом градње инсталација свестраној уштеди. Вода, електрика и загревање су насушне потребе сваког станара и оне су потребне у стану. Међутим, уколико више станова користи једно централно грејање утолико ће његова градња бити јевтинија и месечни улог станара за издржавање инсталације биће мањи. Тако исто колико више станова користе једну исту инсталацију воде, електрике или плина, утолико њихова градња и послуга њима кошта мање. Из ових разлога је природно да треба градити зграде са већим бројем станова, са централним грејањем и другим скупним инсталацијама за све станове.

При оцени искоришћавања простора за купатило неможе да се тврди да је градња купатила за сваки стан посебно штедљивији поступак него ли градња заједничког купатила за неколико станова. Уређај купатила скуп је а стварно се мало користи. За прање руку и умивање није потребно купатило. Купање се обавља просечно једанпут недељно. Нека се претпостави да се свака особа купа шест пута месечно. Тада породица од четири члана двадесет четири пута у месецу употребљава купатило. Ако свако купање траје један сат то би значило да купатило служи свега 24 сата у тридесет дана. Због чега, дакле, уређаји купатила не би послужили и другима ако већ једној породици не служе стално. Купатила у сваком појединoм стану нису неопходна и треба тражити могућност да се на њима постигне што већа уштеда у простору који ће да се користи за изградњу већег броја станова.

Како се решавало питање степеништа показује пројект једноспратне станбене зграде у једном од наших индустриских места. План предвиђа кућу са двадесет станова. Сваки стан има у приземљу кухињу, способну за дневни боравак, са улазом из улице и степениште из кухиње за спрат, односно спаваоницу. Поставља се питање: зашто градити посебна степеништа у сваком стану када једно једино степениште у приземљу и на спрату такве куће може да послужи за осам станова. Три степеништа узела би можда 15 квадратних метара простора и послужила за 24 стана. У горњем случају свако степениште узима од сваког појединог стана бар по три квадратна метра простора што значи да се на степеништа троши не 15 него 60 квадратних метара и да свако такво степениште умањује простор стана. Да ли 20 степеништа или само 3 није свеједно с обзиром на питање потрошње материјала и уштеде новчаних средстава. Природно је да би на простору одређеном за 20 станова, градњом три степеништа уместо двадесет, и уз друге уштеде простора, могао да се добије простор за даља четири стана.

Свестрана штедња треба да буде руководно начело код стварања одлука о градњама. У скорој будућности не може да буде оправдања за градњу кућа од двадесет станова са двадесет степеништа када се може да гради кућа са три степеништа за двадесет четири стана. Штедња у трошењу грађевног материјала, у расподели изграђеног простора и новчаних средстава је разумна и нужна штедња.

Станару треба дати толико простора колико ће он свакодневно искористи. То је здрав однос према утрошеном простору, материјалу и новцу.

На овакав начин постигнута уштеда треба да омогући изградњу већег броја станова из истих средстава. Поред овога, један део уштеђеног новца треба да се утроши и за изградњу оних уређаја који служе свим станарима у кући.

Познато је да садање праонице рубља у кућама нису олакшавале рад праљама. Свака домаћица радије пере у купатилу избегавајући да силази у подрумску перионицу из простог разлога што су те перионице изграђене, аналогно девојачким собама, као робијашнице за прање. У кућама с централним ложењем перионице немају ни централно грејање ни топлу воду за прање, већ се морају посебно да греју котлови и просторије. Добија се утисак да се намерно отежавао тешки посао радница — праља.

Решавање проблема перионице на горе наведени начин стварало је негативан однос према помисли да се за све станаре ове куће уреди заједничко кућно купатило, можда са две, три или више када и тушева. Међутим ако се питање таквих уређаја рђаво решавало до сада данас морају да се створе и друга, нова схватања, о тим уређајима.

Перионице, купатила, терасе, туш уређаји и друге инсталације у кућама за становање треба да се граде смишљено. Ове просторије морају бити добре, лепе и угодне јер морамо стати на пут схватању да свако подземље може бити мрачно. Напротив, светла, ваздуха и удобности треба да унесемо и у подруме наших зграда уклањајући из њих влагу и смеће. У такве подруме могла би онда да се сместе и дечја игралишта која могу да буду лепа иако би се налазила готово у подземљу у коме је потребна и вештачка вентилација. Све те полуподземне приземне просторије, могу да буду лепе исто онако као станице подземља московског метроа.

Драго ШКОРИЋ

Могућности за усавршавање производног процеса у предузећима

Производна саветовања по одељењима, новина која је до сада установљена у малом броју предузећа, показала су необично добре резултате. Помоћу тих саветовања постићи ће се знатно побољшање организације такмичења и правилно испуњавање производних планова.

Привредна саветовања су уствари кратки оперативни састанци у појединим одељењима предузећа, на којима се говори о производном процесу, о успесима и неуспесима и о начинима помоћу којих ће се недостаци у ранијем раду отстранити. Производна саветовања по одељењима до сада су показала велика преимућства у раду на усавршавању производног процеса и на уклањању узрока застоја при послу. На производним саветовањима говори се о свим оним чиниоцима који утичу да се посао правилно одвија и да се постигне што већи успех у производњи. На састанцима радници говоре о организацији посла, о својим радним местима, о грешкама и пропустима који су се појавили у раду и о начинима уклањања свих тих пропуста. Привредна саветовања, са друге стране, могу да послуже свим радницима који имају склоности ка новаторству да своје склоности управе правим путем, да сконцентришу своје напоре на проналажење и усавршавање машина од којих ће сам процес имати стварно највише користи.

У вези са организовањем привредних саветовања по одељењима пред синдикалне групе постављају се нови задаци. Синдикалне групе, које су и до сада имале бригу о правилном организационом постављању посла унутар групе и о другим проблемима који су били ван саме производње (организација синдиката, рад подружнице, саветовања са радничким инспекторима итд.) треба привредним саветовањима да посвете већу пажњу него до сада. Руководиоци синдикалних група могу састанке својих група да искористе и за кратка привредна саветовања од којих ће производни процес имати велике користи. У такмичењу привредна саветовања одиграће позитивну и корисну улогу.

Привредна саветовања не треба да буду дужа од 45 минути и довољно је да се одржавају десет дана једном. Управни одбори синдикалних подружница и управе предузећа треба да потпомогну рад на овим привредним саветовањима, било директно, шаљући своје претставнике на саветовања, или индиректно, помажући организовање саветовања и дајући савете у ком правцу треба да се крећу разговори за време часова саветовања.

У Београду су за сада оваква привредна саветовања најбоље организована у Бродоградилишту „Чукарица“, где се сваких десет дана састају радници из појединих одељења и разговарају о начинима помоћу којих најбоље може да се организује рад у одељењу, да се уведу или укину поједина радна места и да се пропусти, који су учињени за протеклих десет дана, уклоне. Одмах после првих састанака на Бродоградилишту се осетило приметно побољшање организације посла.

Као што је то учињено у бродоградилишту „Чукарица“, тако и по свим осталим предузећима Београда треба предузети све за организацију привредних саветовања, која ће помоћи да се радни процес упрости и усаврши и да се учињене грешке не понављају из месеца у месец, већ одмах, на захтеве самих радника и на начин који они буду пронашли, уклоне.

Руководиоци синдикалних група, управни одбори синдикалних подружница и саме управе предузећа треба да потпомогну организацију оваквих привредних саветовања по свим одељењима предузећа, јер од правилног функционисања ових оперативних састанака умногоме ће зависити успех у производњи и такмичењу, јер ће ти састанци помоћи да се брзо уклоне недостаци и побољша производња.

НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ВАШЕМ ДЕТЕТУ!

МАЛА ДЕЧЈА КЊИГА

Издање „ПРОСВЕТЕ“

Четврто коло

излази из штампе почетком априла са овим садржајем:

1) Јосип Павичић: **„Сјеница“** (цена 7 динара)
2) **„Насрадин-хоџа“** и други дечји позоришни комади (цена 4 динара)
3) Арсен Диклић: **„Мали Риста тракториста“** (цена 6 динара)
4) Аркадије Гајдар: **Чук и Гек“** (цена 4 динара)
5) Аркадије Гајдар: **„Чук и Гек“** (цена 4 динара)
6) Милица Недељковић: **„Часови разредног старешине“** (цена 5 динара)
7) В. Васиљенко: **„Командантова заповест“** (цена 4 динара)
8) Светолик Милосављевић: **„Кремен-див“** (цена 5 динара)
9) В. Њемцов: **„Шесто чуло“** (цена 4 динара)
10) Воја Царић: **„Зечја прича“** (цена 7 динара).

Приповетке „Сјеница“, „Часови разредног старешине“, „Кремен-див“ и песма „Зечја прича“ награђене су на конкурсу „Дечје мале књиге“. Илустрације су радили: Слободан Гавриловић, Ђорђе Лобачев, Новица Ђукић, Милица Недељковић и Драгутин Цигарчић.

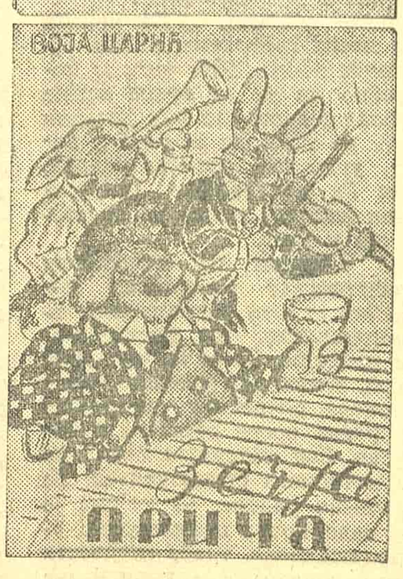

Цена колу смањена је на 50 динара

КОРИЦЕ У ТРИ БОЈЕ

Књижарима и ревизорима рабат 20%.

Наруџбине слати: **„Просвети“**, издавачком предузећу Србије, Добрачина 30, или Штампарско-издавачком предузећу Народног фронта Србије, Влајковићева 8, Београд

Може се наручити и III коло, од којег има на лагеру још само мали број комплета.

Слабо прорачунато

Ухапшени завереник против Мађарске републике Бела Ковач, који је вршио и шпијунажу против Совјетске армије, својим признањем у току истраге довео је у врло незгодну ситуацију своје узрујане америчке „адвокате“.

— Овако нисмо насели још ни са једном нотом: ми поричемо његове злочине и тврдимо да је невин, а он признаје све.

НОВА ПРЕМАШЕЊА ПРОИЗВОДНИХ ПЛАНОВА — НОВИ УСПЕСИ

Резултати такмичења металаца у месецу фебруару

Месец фебруар показује стално побољшање производног процеса, јер они пропусти који су учињени у току јануара, појачаним напором у фебруару, не само да су отклоњени већ су и надокнађени. Међутим, поједине синдикалне подружнице и предузећа нису успели да у фебруару у потпуности остваре производне задатке. То се дешавало махом у оним предузећима у којима није било довољно материјала. Несташица материјала је уједно и главни разлог неиспуњавања производних планова код тих предузећа.

Металци су у току фебруара постигли знатне успехе. Ти успеси су већином колективни, општи, док је појава новаторства била ређа и местимична. Успеси у фебруару по појединим предузећима металске струке су следећи:

У индустрији мотора, у односу на месец јануар, производња је повећана за 16,8%. Средњи радни учинак у односу на постављену норму пребачен је за 12,54%. Поред залагања целог колектива треба да се забележи успех радника Александра Матића, који је усавршавањем алата смањио потребно радно време за израду појединих делова за 30%. У фебруару су радници индустрије мотора дали 621 добровољни радни час, а из фонда за социјално-здравствену заштиту додељено је болесним радницима на име помоћи преко 15.000 динара. У предузећу постоји курс српског језика који похађа 40 курсиста радника — Италијана из Јулиске Крајине, затим стручни кружоци које посећују око 30 радника.

У главној ауто-радионици план производње премашен је за 16%, док је квалитет побољшан за 2,03%. Радници главне ауто-радионице дали су у току фебруара 1863 добровољна радна сата. Културно-просветна комисија са својом дилетантском групом спремила је комад „Велика битка“ од В. Глишића, а хор једну хорску песму.

Предузеће »Микрон« премашило је производњу за 2%, снизивши трошкове производње такође за 2%. У предузећу редовно ради један стручни курс са 45 полазника.

У Ортопедском заводу производни план је премашен за 4,5%. У предузећу је обраћена велика пажња стручном уздизању младих кадрова, за које је у току месеца одржано 26 часова. 41 омладинац посећивао је овај курс.

Предузеће »Гоћевац« пребацило је производни план за 18%. »Гоћевац« је једно од првих предузећа Београда у коме су радници већ почели да користе годишња отсуства. Филијала за Београд Електричног предузећа Србије премашила је производни план просечно за 5,11%, предузеће »Елипс« за 2%, ливница »Југ« за 61%, »Телеграфија« за 8,8%, ливница »Меркур« за 20%, предузеће »7 јули« за 10%, »Титан« за 31%, предузеће »Дитип« за 36% и ливница »Искра« за 34%.

У предузећу »Гвожђар« план је пребачен за 25,5%, док су трошкови производње смањени за 4%. Предузеће има једног новатора. Аналфабетски течај посећује 25 неписмених радника, а тромесечни ливачки курс 8 људи. У предузећу »Сутјеска« производни и такмичарски план премашен је за 10,6%, док су трошкови производње смањени за 4,98%. У предузећу 61,5% од укупног броја радника ради по норми. За омладинце је отворен стручни курс на коме се они упознају са машинама.

Предузеће »Освит« премашило је производни план за 11,12%, смањивши трошкове за пуних 11%. Аналфабетски течај посећује 11 неписмених радника. Културно-просветни рад у овом предузећу није на довољној висини. У предузећу »Челикос« план производње премашен је за 3%. Стручни курс похађа велики број младих радника.

Код предузећа »Југоструј« производни план је због несташице материјала испуњен свега за 86,7%. У овом предузећу културно-просветни рад је такође прилично слаб. Предузеће »Обилић« испунило је план свега за 76,66% а предузеће »Рад« за свега 72,82%. У предузећу »Рад« трошкови производње су смањени за 2%. На стручном курсу 8 ученика у привреди спремају се за квалификоване раднике.

Приликом сумирања успеха металаца пада у очи чињеница да производне планове најбоље испуњавају ливнице, пребацујући стално производњу за прилично висок проценат.

Општа је појава готово код свих предузећа металне струке да културно-просветном раду у подружницама није поклоњена довољна пажња, да се ту чине прилични пропусти и да је, ради побољшања културног нивоа радних маса, потребно ову делатност појачати и боље организовати. Стручни курсеви одржавају се по многим предузећима, али квалитет знања који се добија на појединим од тих курсева није довољан за стицање потребне стручне спреме. У наредним месецима такође треба побољшати и појачати рад стручних курсева, узимајући у обзир велику потребу за младим стручњацима који ће бити упослени у нашој индустрији. Брзи развој индустрије захтева брзо, али и темељно, оспособљавање младих кадрова.

Под туђим перјем

За проналазак двојице радника у Суботици награђен је инжењер Ђока Петковић... („Рад“)

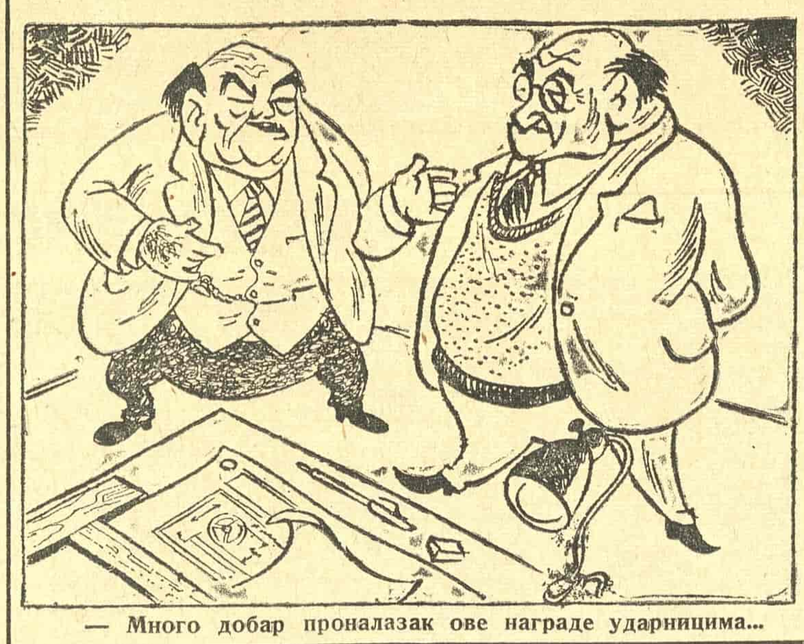

— Много добар проналазак ове награде ударницима...

Зашто нису успели први семинари за радничке инспекторе

По објављивању Закона о инспекцији рада, Месно синдикално веће дало је директиву свим месним и управним одборима подружница да се изврши избор радничких инспектора по свим радним местима. Да би раднички инспектори добили основна упутства како треба обављати инспекторску дужност, Месно синдикално веће организовало је за њих нарочите семинаре. На тим семинарима морали су присуствовати обавезно сви раднички инспектори и њихови заменици. Рад је био подељен у три групе с обзиром на сличност појединих струка. Месно веће дало је преко синдикалног листа „Рад“ обавештење о почетку рада семинара. Такође су посебно обавештени о томе сви месни одбори.

Иако је посвећена нарочита пажња обучавању радничких инспектора и њиховом упућивању у правилно обављање инспекторских дужности, појединци нису похађање курса схватили довољно озбиљно. Та неодговорност провлачила се и кроз месне одборе и кроз управне одборе подружница. На семинарима нису присуствовали сви позвани раднички инспектори. Докле је ишла ова небрижљивост може најбоље да се види из бројака:

Код Месног одбора металаца укупно постоји 55 подружница, а из свих тих подружница присуствовало је семинарима свега 4 инспектора. Од 31 подружнице Месног одбора грађевинара предавањима је присуствовало свега 2 инспектора. Од 25 подружница Месног одбора Речне пловидбе присуствовало је предавањима свега 6 инспектора. Од комуналаца, који имају 10 подружница, семинарима је присуствовало 4 инспектора, од железничара са 31 подружницом присуствовало је 8 инспектора, а из 28 подружница Месног одбора графичара семинар је посећивало 15 радничких инспектора.

И поред тога што су месни одбори после сваког одржаног семинара редовно извештавали колики је број инспектора из њихових подружница учествовао на семинарима за радничке инспекторе, руководства одбора нису ништа предузела да спрече даље понављање оваквих изостанака. Уместо да месни одбори узму на одговорност управне одборе подружница које нису послале радничке инспекторе на семинаре, управе месних одбора су и саме сматрале да ти семинари нису важни и нису им придавале онај значај који они имају.

Неопходно је потребно да секретари управних одбора подружница, читајући редовно своју синдикалну штампу и упознајући се са директивама које се дају кроз њу, контролишу испуњавање и спровођење у живот издатих директива. На тај начин биће немогући изговори да се појединци изговарају како нису били упознати са појединим директивама.

Када се ради о радничким инспекторима, тој корисној новини у нашем синдикалном покрету, управни одбори подружница морају свестрано да помогну њихово стручно уздизање и да их оспособе за правилно обављање дужности, на шта су се обавезали примајући звање које им је доделило синдикално чланство бирајући их. Од доброг рада радничких инспектора умногоме зависи рад и самих управних одбора при решавању појединих проблема из хигијенске, техничке и правне заштите радника. Управни одбори синдикалних подружница и месни одбори морају да поведу више рачуна о семинарима које њихови раднички инспектори треба да посећују, јер ће само онај раднички инспектор моћи у потпуности да одговори својим задацима који је наоружан са довољно знања са свога синдикалног радног поља. Раднички инспектори то знање могу да стекну једино на семинарима које је организовало Месно синдикално веће.

Стојан МИЛИВОЈЕВИЋ

Припрема кадрова за нову грађевинску сезону

Мајстор зидар обучава дојучерашњег помоћног радника да слаже цигле

Знајући сву важност проблема који се постављају на почетку нове грађевинске сезоне, Комунално одељење ИНО-а организовало је још пре два месеца стручни курс на којем ће неквалификовани или полуизучени грађевински радници да стекну довољне квалификације за стручне послове. Ни у једној привредној грани није се осећало толико помањкање стручних кадрова, као што је то било у грађевинарству. Новом грађевинском политиком стаће се на пут сезонском облику послова у грађевинарству, што ће, самим тим, привући за учење грађевинарских заната већи број ученика у привреди. Треба нагласити да је највећи део инвестиција петогодишњег плана предвиђен за грађевинске радове.

На грађевинском курсу Комуналног одељења, који су млади ученици у привреди и старији помоћни радници похађали још у току зиме, одржавају се стручна теоретска и практична предавања из зидарског, тесачког и калдрмиског заната. Међутим, број радника обухваћених курсевима у Београду је прилично мали и неће моћи да задовољи све потребе за стручним грађевинским кадровима. Радници који посећују курс улажу пуно воље у свој рад, али руководству курса (старијим искусним мајсторима) може да се пребаци недовољно залагање у овом озбиљном и одговорном послу спремања нових кадрова.

У Београду постоје људи разних професија, који не могу да добију запослење у својој струци, било зато што је број потребних радника попуњен или зато што поменути занати немају услова за даљи развој. Такви радници могу и треба да се у кратком року оспособе за грађевинске послове, јер ће грађевинарство у нашој земљи имати све шири и шири замах, а врата стручних курсева отворена су за раднике свих професија.

Млади грађевински радници, који ће првог априла завршити курс, веома су задовољни својим занатом, тим пре што ће нова уредба о платама грађевинских радника осигурати грађевинцима добар и имућан живот. По завршетку стручног курса за грађевинце курсисти ће отићи на градилишта као квалификовани стручњаци. Међутим, и после првог априла курсеви ће наставити свој рад примајући велики број радника који хоће да стекну стручне грађевинске квалификације.

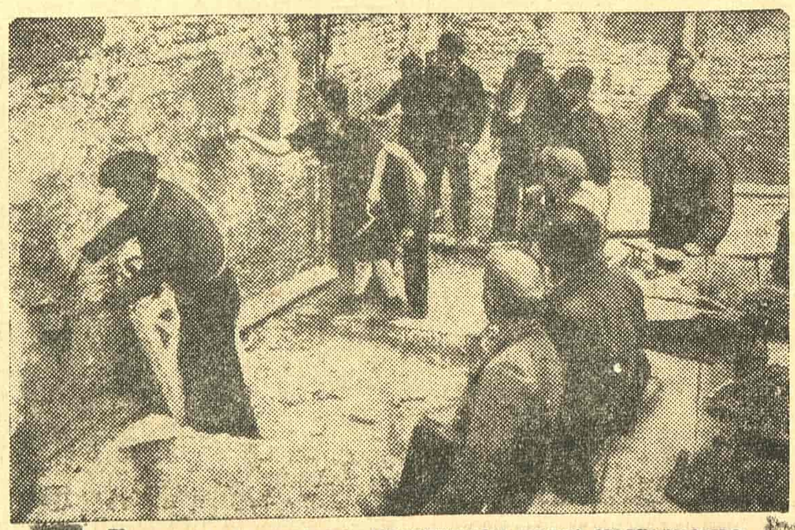

Курсисти зидари на практичном раду: малтерисање

Ликови Омладинаца ударника

Прихватајући новогодишњи позив маршала Тита, наши народи и овога пута прионули су са још већим еланом и одушевљењем на обнову и изградњу земље. Свакога дана ничу нови ударници и новатори који, као понос радничке класе, треба да служе свима осталима како треба радити и како се треба заложити на великом задатку — обнови наше земље.

Омладина је и овде прва. Омладина и овде може да служи као понос наших народа. Она је, настављајући славне традиције из времена народноослободилачког рата, и овде на обнови земље показали нечувени радни херојизам. Ретко је наћи предузеће у коме нема омладинаца — ударника.

*

У великој, пространој сали књиговезнице штампарије »Просвета« кроз десетине руку одвија се процес повезивања и коричења књига. За засебним столом, крај прозора, необично вештим покретима руку ЉУБИНКА ЖАКИЋ, брзо савија табаке нове књиге. У прошлом новембарском такмичењу она је проглашена први пут за ударника. Настављајући и даље да ради са истим еланом, она је у току такмичења за први период првомајског такмичења, проглашена и други пут за ударника.

Радила је свуда и на ненормираним и на нормираном послу. На тул машини, која шије табаке концем, за 278 часова по норми треба да избаци 764.500 табака. Љубинка је, упрошћујући процес, при чему је имала мање покрета, избацила за исто врем 919.875 табака.

И на осталим пословима који нису нормирани Љубинка је показала необично залагање и успех.

Двострука ударница штампарије „Просвета“ Љубинка Жакић

— И у овом такмичењу, поново ћемо је прогласити за ударника, каже руководилац књиговезнице.

*

Пењући се уз степенице фабрике »Елипс« човек би морао да застане на малом простору између степеника, где су на десној страни зида обешене зидне новине. Поред три слике најбољих радника у предузећу између осталих чланака налази се и чланак СТЕВАНА ХОХЛОВА »Да вам и ја пишем«. Одмах на почетку он каже: »На тражење појединих другова морао сам и ја да напишем чланак за зидне новине — како сам постао ударник — јер кажу када смо ми могли да пишемо можеш и ти. Значи, и ударник треба да пише како је постао ударник«. Затим у читавом једном пасусу говори о свом животу од момента када је дошао као обичан физички радник у предузећу »ношно лим, даске, сандуке и слично«. Онда је био у припремном магацину, после тога постао је фарбар и тек неколико месеци касније почео је да ради у монтажи, где је био на пункт апарату. »Да би пребацио норму пише даље Стеван Хохлов тј. да би постао ударник прво је било потребно да упознам и савладам своју машину да би постао њен господар. Пошто је посао био шаблонски а машина проста, у томе сам убрзо и успео. Али то све није било довољно и ја сам, да бих брже радио, на самом апарату монтирао једну тацну на којој сам стављао припремљени материјал за рад.

Стеван Хохлов, ударник фабрике „Елипс“

То се показало добро, јер сам тиме избацио из рада непотребне покрете око узимања материјала. Сав нам је материјал био под руком и све је ишло брже. Но, моја машта није мировала и ја сам избацио још један непотребни покрет из рада. Избацио сам одбацивање готовог комада тиме што сам тацну на средини пробушио а испод отвора наместио фијоку. Сада сам радио још брже, јер су готови комади једноставно пропадали доле».

Седмога марта проглашен је за ударника, стално пребацујући норму за 20 до 30 од сто.

Нашли смо га за машином. Иако сасвим млад и нов у предузећу, радио је необично живо. Преко плаве косе затегао је танку жицу да му праменови не би падали на очи.

— Трудим се да и у претконгресном такмичењу по други пут постанем ударник. Уосталом видећемо...

*

За време ручка, када је рад престао, из велике, сиве зграде фабрике чарапа »Дунав« изашли су радници и поседали на каменим степеницама и дрвеним сандуцима и жвакћући, пуштали су да их прво пролетње сунце лагано милује.

— Ковиљку Станимировић тражимо.

— Нашу двоструку ударницу? Одмах ћемо је звати.

За неколико минута, у лакој хаљини, са гуменим патикама на ногама, дошла је Ковиљка. Пружила је руку и весело осмехујући, наслонила се на велики дрвени сандук.

— Ето ме, шта хоћете?

— Ти си двострука ударница. Па хајде о томе. Како си постала?

— Већ прошле године у првомајском такмичењу проглашена сам за ударницу, рекла је чупајући рукама ситну дрвцад која су вирила на неравном сандуку. У овом такмичењу радила сам на кетлерају где се завршава рад око чарапа. Норма је за осам сати 290 пари. Ја сам је пребацивала за 31 од сто, и то на машини која не одговара изради типа чарапа које сам радила.

На свечаној конференцији 26 фебруара проглашена је за ударника, по други пут.

— Залагала сам се, трудила се и ето, рекла је весело и, поздравивши се, отишла понова на посао. Д. С.

Ковиљка Станимировић, двострука ударница фабрике чарапа „Дунав“

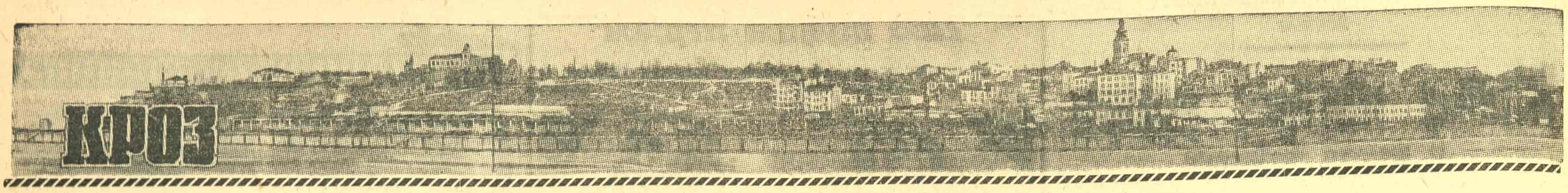

Ко сноси одговорност за неуредност у Дому „Саше и Тамаре“

До сада је већ много посано о дечјим домовима. Видели смо колике напоре улаже наша народна власт да обезбеди деци што боље услове за живот. Инспекторат контролне комисије НРС за град Београд, ових дана је прегледао рад неких дечјих домова у Београду.

Један од прегледаних домова је и дом Саше и Тамаре. Дом се налази у најлепшем крају Београда на Дедињу. Смештен је у неколико лепих вила. Набављен је сав инвентар, спремљено све да деца имају уредан и леп живот. Омладинска организација Седмог рејона са своје стране пружила је помоћ, дајући пионирске руководиоце који са љубављу и пожртвовањем раде са децом на јачању њихове пионирске организације. Знајући све ово, са пуним правом се очекује да се види један примеран дом и уредна и весела деца о којима се, лица за то одређена, брижљиво старају.

Међутим, слика која се добије у дому када се уђе другојачија је. Први утисак је неред и нечистоћа. Просторије неуређене, кревети стоје укосо (јер чистачице мрзи да их после чишћења собе врате на старо место). У собама за учење столице на столовима. Собе рђаво почишћене или уопште непочишћене. Свуда прашина и нечистоћа. Прозори веома прљави. Зидови празни, нигде парола, нигде слика, нигде свих оних украса којих има тако много по обдаништима, а који дају весео изглед просторијама у којима деца проводе највећи део свога времена.

Сама деца дају још жалоснији изглед. Прљава, неочешљана, обучена врло аљкаво. Види се одмах да су деца препуштена сама себи. да не добијају ни потребну негу ни основно васпитање о понашању. Код самог улаза у једну од зграда у дворишту, где се деца играју, стоји велика гомила ђубрета. Колико може да шкоди деци што се играју поред самог ђубрета, о томе особље дома не води рачуна.

Особље дома још није постало свесно својих задатака. Чистачице су неуредне и не раде како треба, иако су велики део посла пребациле на саму децу (деца перу чак и клозет). Васпитачице су схватиле свој васпитачки посао сасвим уско. и осим чисто стручног рада ништа их се друго не тиче. Неговатељице више воле да раде у самој амбуланти, а деца се сама облаче, умивају и нико их не контролише да ли су то добро урадила. Међусобни односи персонала у дому нису правилни, услед чега деца још више трпе. Карактеристичне црте код свих су неслагање, нехат и неодговорност (у купатилу зграде у ул. Љутице Богдана 4 чесме услед квара цуре као да су сасвим отворене; од када цуре и ко је одговоран за такве грешке нико не зна).

Несумњиво, да је за овакво стање у дому најодговорнији управник. Управник није био у стању да организује правилан рад у дому и надзор над појединим зградама. Код особља није развијено осећање одговорности, нити је правилно указивано на грешке. Односи између персонала су се све више заоштравали, а управник није био у стању да то енергично пресече и да све постави на здраву основу.

Кад наше народне власти пружају све за бољи и удобнији живот деце, кад наше антифашистичке организације пружају огромну помоћ народним властима у збрињавању деце, не може се дозволити да они којима су та деца поверена својом аљкавошћу и несхватањем својих задатака створе овакво рђаво стање у дечјем дому.

Треба посветити већу пажњу дечјим домовима и не дозволити да се ма где још створе овакве појаве.

Београдске слике

Отпочели су велики радови који ће изменити изглед наших главних улица од Калемегдана до Славије

Фронтовци критикују

МОЖЕ ЛИ СЕ НАЋИ КО ЈЕ НАДЛЕЖАН

У државној згради у улици Љубе Недића број 12 била је смештена женска занатска школа. У месецу августу школа је исељена а зграда је преправљена за смештај станбеног отсека Шестог рејона. Све дрвене преграде које су биле потребне за школску салу биле су изнесене у школско двориште. Штокови су прислоњени уза зид, а крила и врата остављена су напољу ничим непокривена и ту стоје већ читава 4 месеца.

Да бих спречио пропадање ове државне имовине отишао сам код референта техничког отсека Шестог рејона. Референта је заступао Гера Ненадовић и ја сам му скренуо пажњу на пропадање материјала у дворишту поменуте зграде. Ненадовић ме одвео да то саопштим инжењеру Бати Миливојевићу који је „за то надлежан“. Миливојевић се окренуо према чиновнику Зарићу, упитао га зашто ствари нису већ склоњене и опоменуо га да их треба сместити у технички магацин. Мислио сам да сам своју фронтовску дужност извршио и да сам најзад нашао „надлежног“.

После десетак дана видео сам да овај материјал још увек стоји на старом месту, па сам поново телефоном упозорио инжењера Миливојевића. Одговорио ми је да он о томе нема појма него да треба да се обратим неком секретару. Видео сам најзад да је узалудан сав мој труд и зато сам читав случај изнео на пленуму насеља Душановац. Наравно, то је ушло у записник, па ипак ни до данас ништа по томе није учињено. Једино је на самом пленуму чиновник Зарић одговорио да се материјал нема где сместити.

Када би то заиста и било тачно и када места за смештај овога материјала и не би било, потребно би било да се то изложи јавној продаји па да се бар новац искористи, а да и онај који материјал купи има од тога користи. Свакако би то било много корисније и правилније него да се дозволи да под разним изговорима пропада грађевински материјал које је данас тако потребан.

Сретен ЂУРИЋ
Љубе Недића ул. 18

★ ★

Истом четком и под и сто...

Једне вечери, касно, уморан, свратио сам да попијем чај у кафани „Москва“. Сео сам близу прозора, према водоскоку, где је било мање света, у намери да се одморим. Али, чекајући да ми донесу чај, био сам сведок „чишћења“ овог дела кафане, у коме су сијалице делимично биле угашене. При чишћењу пода, једновремено, чишћени су и столови, и то, на моје запрепашћење, једном истом четком: прво, под, па сто, па опет под... и тако даље.

Вероватно да руководиоци ове велике кафане не знају за овај начин „чишћења“, стога им скрећем пажњу на то, са напоменом да би требало уједно да се заинтересују да ли њихови чистачи поштују време кад је кафана отворена, или терају госте дизањем прашине, столица на столове, гашењем електрике и отварањем прозора. У једној кафани, на тако репрезентативном месту, не би смело све то да се дешава, поготово се посао не би смео схватити бирократско - чиновнички: ...„да се сврши што пре, јер ради се за плату, а не за зараду од гостију...“

Иван ИВАНОВИЋ

★ ★ ★

Израђују ли се чарапе за децу

Пре неки дан обишла сам скоро све радње у Београду да би купила сокнице за дете од две године и за свог дванаестогодишњег рођака. Сокнице те величине нигде нисам могла наћи. У једној продавници Гратекса затражила сам сокне број три, а продавачица се просто изненадила како могу да захтевам тако мали број. Када сам пак тражила сокне за дете од 12 година, понудила ми је само једне које по величини нису одговарале ни детету од 7 година, и неке мушке чарапе. Ни једно ни друго није могло да одговара оној величини која ми је била потребна. Продавачица је на крају слегла раменима и одговорила да она може продавати само робу којом располаже сама радња.

Можда је продавачица у праву, али је чудно да се при изради сокница не води рачуна о томе да се производе разне величине. У овим пролећним данима деца имају потребу за сокнама и требало би њих пуштати у продају, а ако већ има чарапа разне величине, свакако да има и разних сокница. Није искључено да се при расподели није водило рачуна о томе да се све величине пусте у продају.

Олга ВОЛОДИМИРОВА
Улица 29 новембра 45/I

★ ★

Да не би дечје одмориште постало прашњава утрина

Порта око цркве Александра Невског била је освежење и одмориште за цео крај. Она није била нарочито уређена, али пуна траве и зеленила. Међутим, откако су дошли топли дани, ученици Прве мушке гимназије, свакога одмора, не задржавајући се у свом школском дворишту, долазе у порту, где газе, играју футбал и пењу се на дрвеће. Већ сада трава је делимично уништена, а ако се тако продужи ускоро ће то бити прашњава ледина. На тај би начин нестало још једне потрављене површине, тако потребне у склопу градских блокова.

Не улазећи у питање да ли је у реду да ђаци напуштају школско двориште за време одмора, сматрамо да би управа ове гимназије требало да скрене пажњу ђацима да не уништавају заједничку имовину грађана овога краја, а нарочито да на тај начин не ускраћују одлазак у порту малој, претшколској деци, која су се свакодневно ту играла, не штетећи траву и растиње.

Аница БЕНИЋ

★

Скупа услуга

Није ми било познато да се пакети на пошти прегледају. Стога сам запечатио један мали пакет од два килограма код куће, са намером да га пошаљем.

Међутим на пошти број два службеник је отворио пакет, прегледао га и после прегледа запечатио својим печатом. Али на моје највеће изненађење, поред поштанске тарифе наплаћено ми је још 5 динара за печат.

Колико ми је познато ово У. редбом није предвиђено. Уколико и јесте сматрам да је цена од 5 динара и сувише велика, поред подвозне тарифе за ову малу услугу.

Драго ИЛИЋ

Београдска омладина прославила је Светску омладинску недељу

Од 1942 године, када је установљена Светска омладинска недеља, па све до краја рата, од 21 до 28 марта Светска омладинска недеља прослављала се у знаку појачаног прикупљања напредне омладине света у борби против фашистичких агресора. У овој заједничкој борби омладина демократских земаља, на чијем је челу омладина Совјетског Савеза, створено је неразрушиво пријатељство, јединство и солидарност, које је још више ојачало послератном сарадњом.

Ове године омладина света дочекала је Светску омладинску недељу у борби за коначно уништење фашизма, за победу истинке демократије, прославила је недељу у дане када се на конференцији у Москви онемогућује империјалистичким силама поновно успостављањем Немачке као новог жаришта фашистичке експанзије.

Народна омладина Југославије прославила је Светску омладинску недељу у знаку припрема за спровођење петогодишњег плана индустријализације и електрификације, и припрема за градњу Омладинске пруге Шамац — Сарајево. Кроз сва ова дела још више ће се учврстити пријатељство са демократском омладином света.

И београдска омладина прославила је Светску омладинску недељу. Тих дана одржан је по свима активима велики број предавања на којима се говорило о значају Светске федерације демократске омладине као и о задацима који леже на нашој омладини у циљу јачања овога свеза и учвршћења веза и пријатељства са напредном омладином читавог света. Са састанака су упућена протестна писма Анкетној комисији у Грчкој и Савету безбедности због распуштања грчке омладинске организације ЕПОН-а и терора који се врши над олмадином Грчке, Шпаније и Кине. Током читаве недеље омладина Београда послала је велики број карата појединим омладинским организацијама и омладинцима страних земаља у којим се поздрављају њихови напори за очување мира. У току Светске омладинске недеље исто тако одржане су рејонски фестивали на којима се, поред програма, говорило о значају Светске федерације демократске омладине.

У среду, 26 овог месеца, омладина Београда, заједно са делегатима страних земаља, посетила је гробове палих хероја из ослободилачког рата и гробове Црвеноармејаца, а у четвртак увече на Коларчевом народном универзитету одржана је свечана Градска академија на којој је говорио Милорад Пешић, члан Централног већа, о Светској омладинској недељи и задацима наше омладине у борби за очување мира На академији су говорили и претставници делегација страних земаља које бораве у Београду.

Тако је београдска омладина прославила Светску омладинску недељу, још једанпут манифестујући своју тежњу за очување мира.

Критика...

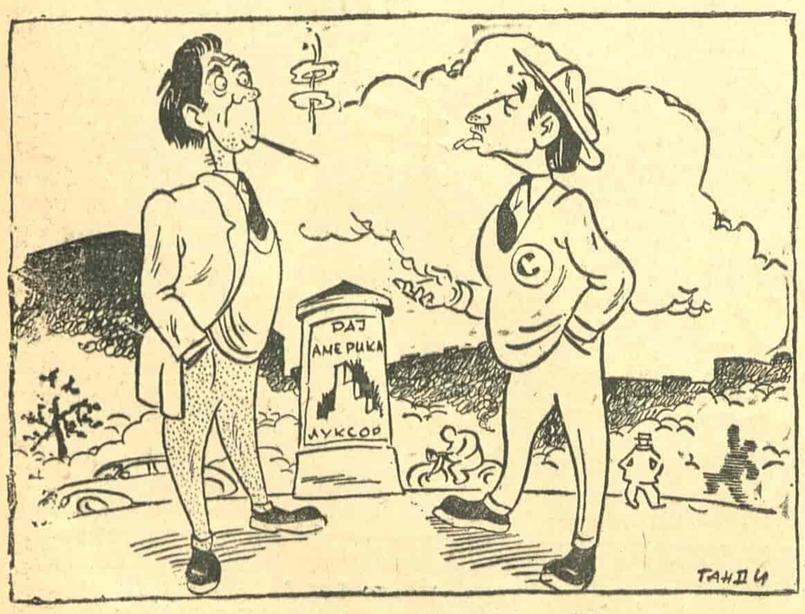

— Како ти се свиђа филм „Рај Америка“?
— Шугава ствар, нема ни герли, ни буги вуги-а...

Данас биоскоп „ЈАДРАН“
у 3, 5, 7 и 9 часова

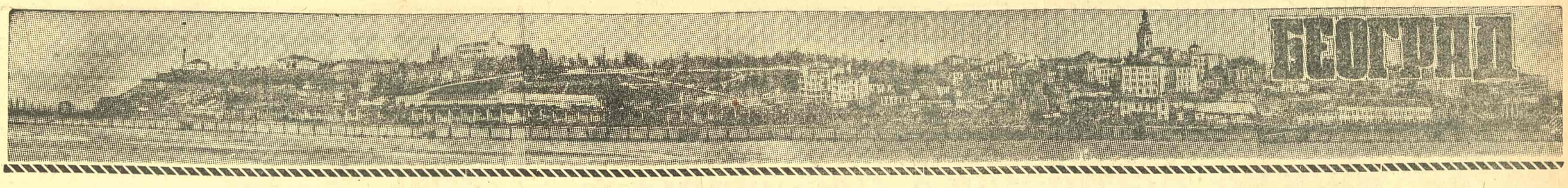

„Спортисти“

Нека привредна предузећа ометају планско превожење робе. Често се догађа да се роба враћа у неку станицу удаљену десетине и стотине километара.

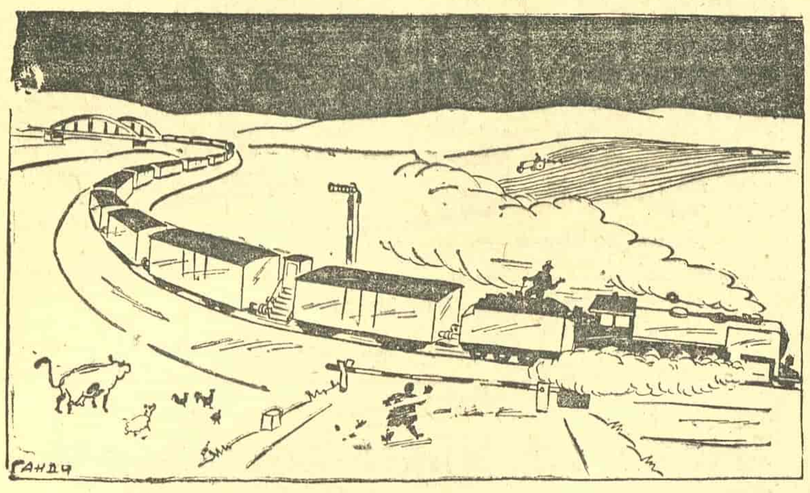

— Што се враћате! Што нисте оставили вагоне у тој станици кад сте већ једном били у њој?
— Морамо мало и вагоне да тренирамо за крос!

ГРАЂАНИ БЕОГРАДА предлажу...

Како да се избегне злоупотреба изгубљених, украдених или проданих „К“ и „ИР“ карата?

Као што је познато, „К“ и „ИР“ карте издају се са важношћу од једне године, а ако неко изгуби коју од ових карата или му је украду не може добити дупликат пошто се дупликати ових карата уопште не издају. Има, међутим, и таквих који своје „К“ или „ИР“ карте продају, јер „немају“ могућности да купе артикле који се на те карте деле и тако омогућују многим шпекулантима да користе такве карте, тиме што рациониране артикле продају по црноберзијанским ценама.

Да би се избегла и онемогућила таква врста шпекулације предлажем да се све „К“ или „ИР“ карте, бар свака три месеца, овере од стране рејона ударањем још једног штамбиља, а улични секретари односно активисти уличног одбора Народног фронта провере да ли је свако лице, односно домаћинство, поднело карту на оверу. На тај начин ће свака карта изгубити важност и самим тим онемогућиће се разним шпекулантима да користе

туђе карте, а омогућити онима, који су своје карте изгубили, да добију дупликат, са важношћу онога дана када му се дупликат издаје, како би могли правилно да се снабдевају.

Рака РУБЕН
Космајска 19, Београд

*

УВОЂЕЊЕ ПРЕЛАЗНИХ ТРАМВАЈСКИХ КАРАТА

Иако је трамвајски саобраћај све живљи и развијенији, још увек има тешкоћа у превозу путника. Сви недостаци се не могу одједном отклонити, али мислим да би у циљу нормализовања саобраћаја требало увести једну новину у наш градски саобраћај. Реч је о увођењу прелазних карата за трамваје и аутобусе. Увођење оваквих карата значило би много како за путнике тако и за саобраћајно особље. Прелазне карте би се узимале одмах при првој вожњи и на другој трамвајској линији довољно би било да их кондуктер само проконтролише. Оне би се разликовале од обичних карата тиме, што би биле упадљиво обележене разним бојама за различите линије.

Прелазне карте биле би утолико корисне што би грађани брже улазили у трамвајска кола, не би се задржавали због плаћања, и самим тим била би отклоњена гужва на трамвајским станицама. Поред тога трамваји би могли да прелазе већи број тура и тако би и приходи од њих били повећани.

Овакав систем издавања трамвајских карата одавно је уведен у Загребу

Младен БАЛАБАН

*

ПАРКОВИ ТРЕБА ДА СУ НАЈОБЕЗБЕЂЕНИЈА ОДМАРАЛИШТА

Парк на Обилићевом венцу био је за време окупације прерован и у њему је био изграђен низ склоништа за напад из ваздуха. Прошле године фронтовци су овај парк пре-

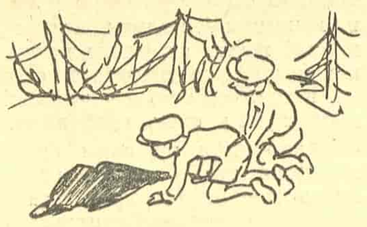

копали и склоништа поравнали на тај начин што су затворили главне улазе.

Сада, када се отопио снег и вода подлокала терен, појавиле су се око бивших склоништа велике рупе, које су врло опасне за мању децу. Опасност је утолико већа, што деца из радозналости стално завирују у пукотине. Пошто је овај парк главно одмаралиште деце из оближњих улица, потребно би било да се рупе што пре затрпају и поравне.

М. Б.

КАКО ДА СЕ ГРАДСКА ЛАРМА СВЕДЕ НА НАЈМАЊУ МЕРУ

Обезбедимо радном свету одмор и мир

Београд је жив град, пун жагора, покрета и звукова. То му даје посебну динамичност и специфично обележје, које на моменат може да остави утисак и пријатан и леп али уствари тешко погађа његове грађане, ма да они то најчешће и не слуте.

Ако се узме у обзир да сваки Београђанин - фронтовац данас улаже максимум добре воље и снаге за испуњење крупних задатака, који претстоје, нужно је и неопходно обезбедити му што више мира да би он могао да се концентрише на свом послу и што више тишине у којој би се одморио и окрепио за даљи рад.

Чињеница је да се у Београду, — поготову данас, кад је он у пуном развоју — не може остварити онај идеалан мир, који омогућује несметан рад, али је, исто тако, чињеница да се градска хука може смањити и ублажити ако се удруже напори народне власти и појединаца.

Што нарушава мир у Београду?

Пре свега, разна возила, са неисправним ауспухом, у чему предњаче мотоцикли. Затим често непотребно трубље ње, претерано гласно пуштени гласноговорници на радио - апаратима, грађа деце на улицама (уместо у парковима!), довикивање и песма, нарочито ноћу. Ту се може уврстити и извикивање робе и новина од стране продаваца.

Шта би се могло учинити да се улична ларма сведе на мању меру?

Пре свега, већ овлашћене шофере и возаче, путем састанака, саветовања и штампе убедити у потребу да се сигнализира само кад то прописи захтевају, као и у неопходност да је на возилу ауспух у исправном стању, а нове шофере, на курсевима, оспособљавати за што тише возаче. Потом завести новчане казне за оне који, не штедећи мир своје околине, претерано гласно отварају своје радиоапарате, или вичу и певају ноћу.

Да су овакве мере неопходне јасно је кад се узме у обзир да пред нама стоји лето кад су наши прозори отворени и кад улична бука несметано продире у куће. Данас радан човек мора имати миран одмор, стога је потребно да му се он енергично обезбеди.

Што се тиче деце, која, играјући се на улицама, (нарочито у мање прометним) праве често неиздржљиву галаму, требало би све предузети да се она упуте у паркове и на игралишта, што је исто толико у интересу здравља те деце, као и у интересу спокојства оних који раде или се окрепљују за рад.

Код нас се мало, или нимало, водило рачуна о смањењу непотребне ларме, а да је економисање са живчаним системом неопходно нарочито ако се узме у обзир све оно што је маса наших грађана претрпела, не треба ни дискутовати. Зато би значило велику добит за оне који се залажу и заслужују добре услове за рад и одмор, да се што пре и што ефикасније приступи решењу овога питања.

Несумњиво је да то неће ићи лако. Али убеђивањем путем фронтовских и синдикалних организација, а исто тако и енергичним мерама, ако је потребно, свешће се градска ларма на ону меру, која неће шкодити нашем радном грађанину.

Ј. Л.

Активност АФЖ-а V рејона

Испуниви своје обавезе за Осми март скоро по свима тачкама, жене V рејона настављају првомајско такмичење. Оне су од Осмог марта извеле три веома успеле акције. Прва је била дочек и смештај делегата за Конгрес Народног фронта Србије. Пошто се јавио довољан број другарица за дежурство, начињен је распоред истога по сменама. Почевши од суботе 15 о. м. у подне па до понедељка, 17 марта, дежурало се по сменама непрекидно.

За другу акцију — пионирску прославу пролећа, жене су се својски заузеле. Намесиле су велике количине колача за наше најмлађе и прикупиле 18.522 динара, за коју суму су купиле воћа и посластица деци. У овој акцији учествовале су и жене које се раније нису виђале на раду у АФЖ-у, у чему је нарочити успех ове акције.

Трећа акција жена V рејона изведена је заиста масовно. У понедељак, 24 овог месеца, преко 500 жена уз другарску помоћ извесног броја фронтоваца, за два сата изриљало је Денкову башту код Пашине чесме. Поврће из ове баште, чија је површина 4.500 м², служиће за исхрану деце четири обданишта овога рејона.

Д. СТОЈИЉКОВИЋ
Булевар Црвене армије 75

„Тежак терет“

„Многа предузећа шаљу своје камионе на далека путовања за разне ситнице“.

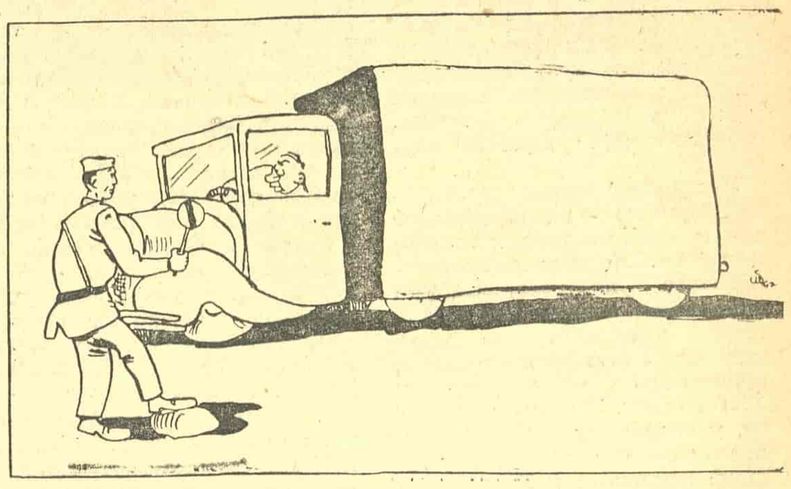

— Какву робу возите?
— Знате, шеф хоће да се бије, па ме послао у град да му купим пакло жилета!

ПИСМА уредништву

Зашто се у биоскопима не свирају наше народне и борбене песме

Две године је прошло од ослобођења наше земље. Почели смо изградњу и обнову свих порушених објеката голоруки и скоро без икаквог резервног материјала. Сам изглед градова, села, друмова, мостова и свега мења се на очиглед нас самих, захваљујући свести наших народа и свесне омладине. Али, изгледа, да само руководећи по нашим биоскопима још не схватају све оно што се дешава око њих. Свакога дана пред свим београдским биоскопима виде се дуги редови народа, жељни да виде и чују истину, зашта су им пре рата биле затворене и очи и уши од ненародних режима. По свим београдским биоскопима, па и у унутрашњости, пре приказивања филма или за време паузе, не чују се грамофонске плоче наших народних, борбених и тако дивних полетних песама, кола, руковети и томе слично, него само разноразни енглески, амерички и француски шлагери и трокинзи. Радни народ хоће музику данашњице, наше песме и песме братског Совјетског Савеза, песме које разуме и које су му присне и драге. Због тих шлагера чују се разна негодовања, звиждуци и смех у сали, али руководиоцима биоскопа изгледа није много стало до тога. Требало би повести рачуна и о жељи радног народа, који је доста слушао шта други свира, јер је он носилац свега доброг и напредног у нашој новој држави.

Љубинка КОСТИЋ

*

„НИШТА СТРАШНО...“

Двадесетог овог месеца у 17 часова предао сам на пошти Београд 1 новац за унутрашњост. Кад сам добио признаницу погледао сам да ли је исправна. На велико изненађење приметио сам да је на штамбиљу стајао датум „19-II-

1947“. Упозорио сам чиновницу на њену грешку, али је она само одговорила да то није „ништа страшно“.

Није потребно нарочито наглашавати колико је важно да на признаници буде назначен тачан датум зато што се као датум извршења многих обавеза узима баш датум са поштанског штамбиља. Не знам онда шта би за ову чиновницу требало да буде страшно, ако не то што на упутницама за новац удара штамбиљ са месец дана застарелим датумом.

Стево РАДИВОЈАЦ
Југовићева 16

*

ВЕЛИКОДУШНИ КАФЕЏИЈА ПРУЖА ДЕЦИ ДОРЂОЛА „НАИВНУ“ ЗАБАВУ

У кафани Радојка Лазаревића, у Душановој улици 8, постоје два билијара. На њима увек играју исти гости — дечаци од 12—18 година. Док једна група игра, друга кибицује. С нестрпљењем испијајући чаше с вином и ракијом, о-

стали дечаци очекују да и сами узму так у руке.

Није ова кафана једина где се омладина одвлачи на погрешан пут и отстрањује од задатака који пред њом стоје. Народне власти не могу увек све да виде, али је зато дужност фронтовских и омладинских организација да поведу рачуна о оваквим појавама и не само да омладину упућују на прави пут, него и да интервенишу код власти да се казне сви они који из својих личних интереса одвраћају поједине несвесне омладинце од њихових главних задатака.

М. Н.

Завршена је серија пробраних ствари из светске и наше књижевности коју је ПРОСВЕТА издавала под називом

ЈЕВТИНА БИБЛИОТЕКА

Објављено је:

св.	1	Милован Ђ. Глишић, **Глава шећера**	Дин. 5.—
„	2—3	Иван Цанкар, **Слуга Јернеј**	„ 8.—
„	4	Иван С. Тургењев, **Малинова вода**	„ 3.—
„	5	Анатол Франс, **На прагу новога доба**	„ 3.—
„	6	Џек Лондон, **Чудноват одломак**	„ 3.—
„	7	Алфонс Доде, **Приповетке из француско-пруског рата**	„ 3.—
„	8	А. Чехов, **Човек у футроли**	„ 4.—
„	9	Максим Горки, **Девети јануар**	„ 3.—
„	10	Флобер, **Добра душа**	„ 3.—
„	11—12	Н. Љесков, **Несмртни Главоња**	„ 5.—
„	13	Иван С. Тургењев, **Муму**	„ 3.—
„	14	Лаза Костић, **Прељубница**	„ 3.—
„	15	Балзак, **Пуковник Шабер**	„ 5.50
„	16	Мишко Крањец, **Слике**	„ 2.—
„	17	Емил Зола, **Напад на воденицу**	„ 3.—
„	18	Бранко Ћопић, **Тужни комендијаши**	„ 2.50
„	19	Стендал, **Ванина Ванини**	„ 2.50
„	20	Динко Шимуновић, **Ђердан**	„ 3.—
„	21	Карел Чапек, **Приче из оба џепа**	„ 4.—
„	22	Џон Голсворди, **Први и последњи**	„ 5.—
„	23—24	В. Г. Короленко, **Деца подземља**	„ 5.—

по цени од Дин. 78.50

Цео комплет ове библиотеке, а и појединачне свеске могу се добити у продавницама ПРОСВЕТЕ.

Поруџбине упућивати на ПРОСВЕТУ, Београд, Добрачина 30. Чековни рачун 10-313000.

ПРОСВЕТА шаље бесплатно каталоге својих и туђих издања.

Рад новоформираног „Градског аутомобилског предузећа“

Досада се транспортна служба по свим трговачким предузећима Извршног народног одбора обављала на тај начин што је свако предузеће посебно имало своје аутомобиле, своје шофере и своје радионице где су се оправљала неисправна кола. Свако од ових предузећа, потпуно независно од осталих, обављало је транспортну службу из сопствених средстава онако како је најбоље умело и знало.

Последњих дана из састава градског предузећа за колонијалну робу »Гранап« извршено је издвајање транспортног одељења које се формира као самостално предузеће под називом »Градско аутомобилско предузеће«, са седиштем у Београду. Градска трговачка предузећа сва своја саобраћајна средства и уређаје предаће овом новооснованом предузећу, задржавајући за прво време само известан мали број камиона за своје најхитније потребе.

Децентрализација транспортне службе која је раније била нужна, сада се показала као штетна. Број неисправних возила повећавао се сваким даном све више и више, тако да је у последње време, нарочито по већим предузећима готово 40 до 50% кола било ван употребе. До овакве ситуације дошло се из тога разлога, што није било једне централне радионице где би се вршиле све веће па и генералне оправке неисправних возила. Поред тога није било довољно алата, а уколико га је и било, поједини делови лежали су разбацани и без реда по свим предузећима.

Због свега тога нужно се наметала потреба за концентрацијом возила и аутомобилског материјала на једном месту, стварањем једног централног аутомобилског предузећа. Најважнији задатак овог, новооснованог »Градског аутомобилскг предузећа« је, у првом моменту, да изврши све оправке и генералне репаратуре кола како би се за претстојећу кампању воћа и поврћа располагало са што већим возним парком. Поред тога, предузеће ће вршити набавку аутомобилских делова, гума итд.

КОМУНАЛНИ ПРОБЛЕМИ Београда

Отклонимо досадашње недостатке у радничко-намештеничком повртарству

Радничко - намештеничко повртарство од великог је значаја за побољшање и појевтињење исхране радника и намештеника, а самим тим и за побољшање економског положаја радничке класе.

У прошлој години резултати радничко - намештеничког повртарства нису били задовољавајући. Користећи прошлогодишња искуства, Месно синдикално веће је још у 1946 години предузело све мере, како би се што организованије приступило повртарству у 1947 години. У том циљу биле су, у споразуму са ИНО-ом, блокиране све слободне површине земљишта у Београду и стављене на расположење синдикалним подружницама, како за колективну, тако и за индивидуалну обраду.

Досада је, углавном, све расположиво земљиште издано, сем земљишта на Ади Циганлији, где има око 20 хектара, које је још увек под водом и које ће бити искоришћено за колективно повртарство. Поред тога, још није издано земљиште на „Канаревом Брду", где је од 24 хектара МСВ још јесенас узорало 16 хектара, због тога што на овом земљишту треба да се граде станови за раднике из Раковице.

Од свих расположивих површина до 20 марта ове године издано је за колективну обраду око 18%. Колике су површине издане радницима и намештеницима за индивидуалну обраду, подружнице, ни месни одбори немају скоро никакву евиденцију. До тога је дошло због тога, што месни одбори и управни одбори подружница нису правилно објаснили чланству значај како колективног, тако и индивидуалног повртарства.

Због таквог неправилног става управних одбора подружница многи радници и намештеници нису се ни обраћали подружници, већ су непосредно узимали земљишта и закључивали уговоре о закупу са Пољопривредним отсеком ИНО-а. Овим појединцима, којих има око 4 до 5.000, није посвећена готово никаква пажња од стране подружнице, нити им је пружена потребна помоћ.

Да би се ови и други недостаци отклонили, потребно је да управни одбори подружница одмах прикупе податке о томе колико радника односно намештеника из њиховог предузећа или установе индивидуално обрађују земљиште, на ком месту, колику површину, као и да ли је земљиште већ обрађено и које ће се врсте поврћа садити.

Потребно је да се код оних подружница где постоји више од пет радника који обрађују баште, одмах задужи за повртарство један друг из комисије за снабдевање и станове, а да се код оних подружница где се повртарством бави више од 10 радника задуже два намештеника; да се код подружница где се земљиште обрађује колективно образују сетвене поткомисије од 3 до 5 чланова, које ће истовремено руководити целокупним радом. Ове поткомисије треба да буду формиране од најбољих појединаца из колектива.

Они који су задужени за повртарство, односно сетвене поткомисије код колектива, морају бити у сталном контакту са сваким појединцем односно колективом, водећи свакодневну и сталну бригу за баште и пружајући сву потребну помоћ.

Што се тиче расада, најпотребније количине углавном су осигуране и моћи ће се добити од колектива Синдикалне подружнице „Беле Воде", који ће произвести око 500.000 комада струка разног расада и то по приступачним, односно производним ценама. Управни одбори подружница треба одмах да прикупе податке, које су количине расада потребне, како за колективно, тако и за индивидуално повртарство и да те податке најхитније и непосредно доставе Месном синдикалном већу, како би се на време могле осигурати стварно потребне количине расада.

Између појединаца, као и колектива, треба развити такмичење у томе ко ће земљиште боље и пре обрадити, на време засејати и боље и више поврћа убрати.

О повртарству треба писати у зидним новинама, износећи при том фотографије другова који су најбоље земљиште обрадили, као и фотографије њихових башта.

Поред индивидуалне и колективне обраде башта од стране радника и намештеника, многа предузећа као циглана „Трудбеник", „Пролетер" Жарково, стругара „Макиш" итд. преузела су у својој режији знатне површине земљишта за повртарство, правилно схватајући од коликог је значаја повртарство за исхрану радника, схватајући да исхрана радника није ствар само народних власти и синдикалних организација, већ првенствено ствар предузећа. Овом примеру треба да следе сва она предузећа која за то имају услова, а чекају „директиве" од стране свог вишег руководства.

Потребно је нарочито подвући да без пуног залагања и помоћи управних одбора подружница као форума и месних одбора, овогодишње повртарство неће моћи дати оне резултате, који се очекују с обзиром на добар почетак сетве и повољне временске прилике.

Велимир Цакељић

Треба побољшати саобраћај на трамвајској линији број 7

Већ су повучена кола са трамвајске линије број 1. На тој линији је саобраћало просечно 5 кола за пола сата. Нећемо се упуштати у то да је тај број кола у односу на дужину ове линије према линији број 7 био несразмерно велики. Међутим, сада када је већ трамвајски саобраћај на линији број 1 укинут, потребно би било да се сва кола са ове линије пребаце на линију број 7. На тај начин путници за трамвај број 7 могли би имати кола бар на сваких 8—10 минута.

Има још нешто што треба истаћи. Вожња од Жагубице до Новог гробља требало би да стаје само 1 динар. Ово би било потребно стога што се код Жагубице пењу сви они који иду на гробље, а пошто долазе из разних крајева града обично су, — због недостатка прелазних карата, — већ платили вожњу на неколико линија. Поред тога у згради Теолошког факултета станују деца ратна сирочад која се овом пругом враћају из школе и није право да тако скупо плаћају вожњу; а најзад, зашто да сиромашни свет овог насеља плаћа два динара за тако кратку вожњу?

Побољшањем саобраћаја на овој линији, растеретио би се и побољшао рад на линији бр. 6 и, у интересу свих путника, било би потребно да се ово питање реши.

ЗА ЛЕПШИ ИЗГЛЕД НАШЕГА ГРАДА

Велики радови на уређењу саобраћаја између Калемегдана и Славије

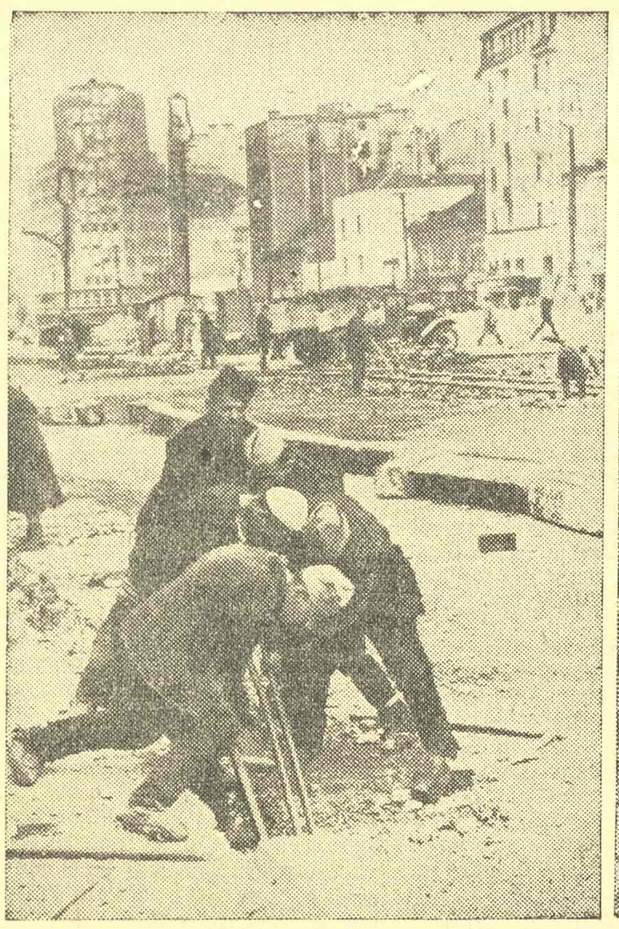

И ивичњаци ће бити поправљени и измењени

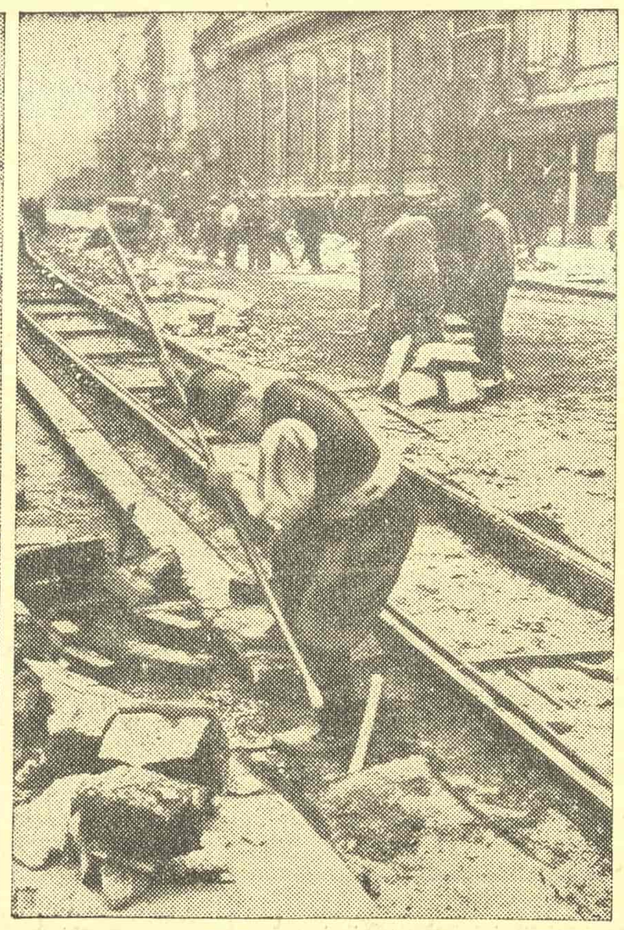

На главним улицама више неће бити трамвајских шина

Велики радови за уређење Београда већ су отпочели. Грађевинско предузеће Извршног народног одбора »Пут« отпочело је ових дана да скида трамвајску пругу број 1. С тим у вези било је потребно такође поправити и наново асфалтирати улице од Калемегдана до Славије. Радови су отпочели најпре на Теразијама, где се стара дрвена калдрма подиже. Уместо ње биће постављен асфалт. Природно је да би дрвена коцка била много боља, али због недостатка материјала, због недостатка коцке којом би се заменили стари покварени делови улице, приступиће се асфалтирању.

За време док се ови послови обављају, уместо јединице, чија се пруга уклања, саобраћају аутобуси.

S I M E L-importazione

Exportazione rappresentanze

ТРСТ, ВИА МАКИАВЕЛИ 19.

ТЕЛЕФОН 62-17, ИНЖ. ЂОРЂЕ, МЛАДЕН, БОРИВОЈЕ СИМИЋ

ЗАСТУПА ФАБРИКЕ: телефона, телефонских централа, електро-централа, аутомобила, ауто-делова и прибора, ауто-гума, пољопривредних машина, челика и свег осталог техничког материјала.

Заступништво за Југославију:

МЛАДЕН СИМИЋ — Франце д'Епере-а 114. Тел. 40-487.

СВЕ У СВОЈЕ ВРЕМЕ...

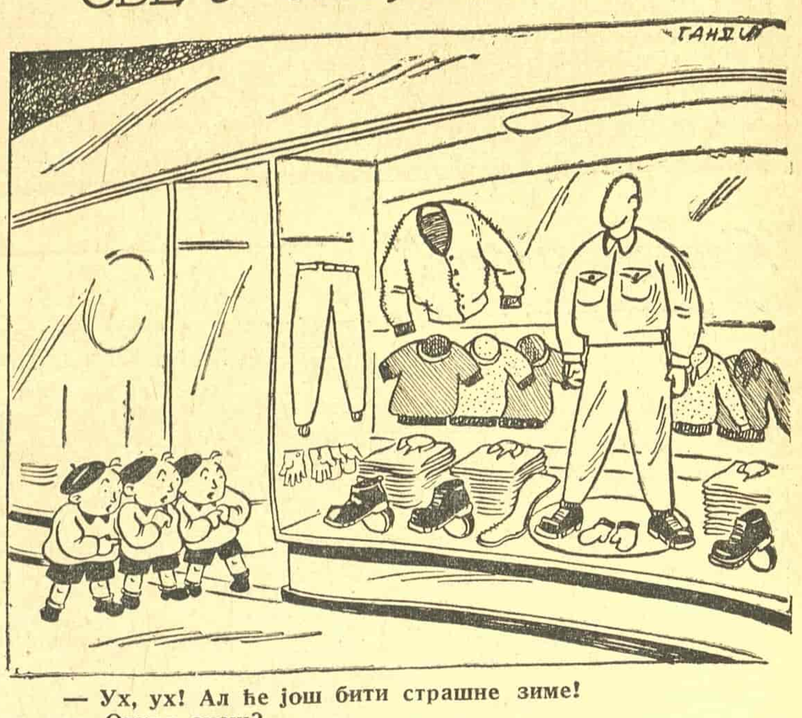

— Ух, ух! Ал ће још бити страшне зиме!
— Откуд знаш?
— Видиш да су пустили у продају много зимске одеће!

Како спречити растурање прашине приликом утовара и преношења шута

Са наступањем пролећа отпочеће ускоро у великом обиму грађевински радови у Београду. За све време грађевинске сезоне, у којој ће се градити огроман број станова, са свих градилишта преносиће се велике количине материјала а и шута који ће преостајати на грађевинама и од раскрчивања преосталих рушевина.

Свакако да ће преношење и истовар шута у топлим и сувим данима стварати велику прашину по улицама, што ће погоршати хигијенске услове живота у нашем граду. Услед тога, требало би некако решити да се приликом преношења шута ствара што мање прашине.

У Београду има три места на којима се засада врши истовар шута и то код школе Војислава Илића, на простору између Техничког и Правног факултета и на Сајмишту.

Досадашњи начин преношења шута не би требало практиковати у овој грађевинској сезони. Шут са свих грађевина требало би пре утовара у кола или камионе полити водом и на тај начин спречити подизање и ширење огромних облака прашине, што се најчешће догађа код свих грађевина.

Надзорници на свим градилиштима треба да се побрину, а и сами радници, да се приликом утовара шута са грађевина шут попрска водом.

Ова примедба изгледа ситница, али треба узети у обзир да ће се са великог броја грађевина преносити огромне количине шута и отпадака, и растурање прашине може умногоме да погорша и онако лоше хигијенске прилике лети у нашем граду.

Поливање шута приликом утовара неће заштити само наш град од сувишне прашине, већ и здравље самих радника који га утоварују и преносе.

Затим треба испитати да ли је могуће да се пренос шута обавља ноћу. Ноћу би требало обављати и друге послове који су скопчани са ширењем нечистоће и прашине, на пример изношење смећа, чишћење улица итд.

Требало би поново покренути акцију скупљања кутија од конзерви

Последњих дана грађанима Београда подељен је већи број Унриних пакета, у којима је између осталог, било највише конзерви. Обично, одмах после употребе, празне кутије од ових конзерви остављају се на ђубришта, одакле их органи Отсека за чистоћу односе и бацају у Саву или Дунав.

Кутије од конзерви начињене су од врло финог лима и од необичне су користи за нашу индустрију. Од њих се топљењем прво извлачи калај, затим се праве нове кутије за ималин и најзад, пресовани лим шаље се даље у топионице, као драгоцена сировина.

Прошле године, захваљујући великој акцији за прикупљање кутија од конзерви, у којој су учествовале све фронтовске организације и највише пионири, скупљена је огромна количина.

Сада се поново указала потреба за новом акцијом прикупљања кутија од конзерви. Фронтовске организације, АФЖ и нарочито пионири требало би да организују и мобилишу све своје чланове у ову акцију. Све кутије од конзерви, које би се купиле по кућама у једној улици, требало би оставити на једно одређено место, одакле би се лакше и брже камионима транспортовале даље.

Ова нова акција не би смела да траје само неколико дана како је било приликом ранијих акција. Пошто се још увек грађанима деле пакети са конзервама, то би бачене кутије требало непрестано скупљати.

★ ЖИВОТ И РАД У СССР ★

Припреме за прославу 800-годишњице МОСКВЕ

Совјетски уметници најактивније учествују у припремама за прославу 800-годишњице Москве. За време те велике прославе која ће снажно и радосно одјекнути широм целе Совјетске земље одржаће се читав низ уметничких манифестација. Многе приредбе већ се одржавају, у знаку општег интересовања Московљана.

Комитет за уметност при Министарском савету СССР спрема велику уметничку изложбу посвећену 800-годишњици Москве и приводи крају рад на избору дела која ће бити изложена. Главна пажња биће посвећена сликама које приказују значајне моменте у животу Москве од Великог октобра до данас. Изложиће се слике »Лењин на трибини«, и »Стаљин и Ворошилов у Кремљу« А. Герасимова, »Претставници сељака код Лењина« И. Грабара, »Сељаци код Калињина« Е. Кацмана итд. Москви у годинама Великог отаџбинског рата посвећене су слике »Химна Октобру« А. Герасимова, »Партизани код Стаљина« Ф. Модорова, »Московска периферија 1941 године« А. Дејнека. Слике, графички радови и вајарска дела приказаће на изложби и раније епохе живота Москве.

Централни дом трудбеника уметности приређује вечери и предавања о совјетској престоници. Прво вече (»Традиције Московског универзитета«) већ је одржано. О прошлости Москве говориће истакнути историчар С. Бахрушин. Револуционарну Москву приказаће успомене учесника догађаја 1905 године и Велике октобарске социјалистичке револуције.

Једно вече биће посвећено херојској одбрани совјетске престонице 1941 године. Академик А. Шчусјев говориће у оквиру вечера »Москва 1950 године« о њеној поратној изградњи и упознати слушаоце с будућношћу совјетске престонице у архитектонском погледу.

Композитор Г. Тихомиров написао је поводом 800-годишњице Москве кантату »Кремљ« која се завршава посветом Октобарској револуцији и победи совјетског народа над фашизмом. Б. Александров ради на кантати »Москва« коју ће за време прославе извести Ансамбл песама и игара Совјетске армије. Оперско и драмско позориште »Станиславски« приказаће нову оперу композитора В. Крјукова »Дмитриј Донској« са темом из далеке прошлости Москве.

У Дому сценских уметника одржано је вече »Москва у руском позоришту«. Предавања о архитектури Москве стално се одржавају у Дому архитеката.

Москва се убрзано обнавља, како би своју 800-годишњицу дочекала што лепша

КУЛТУРНИ ЖИВОТ

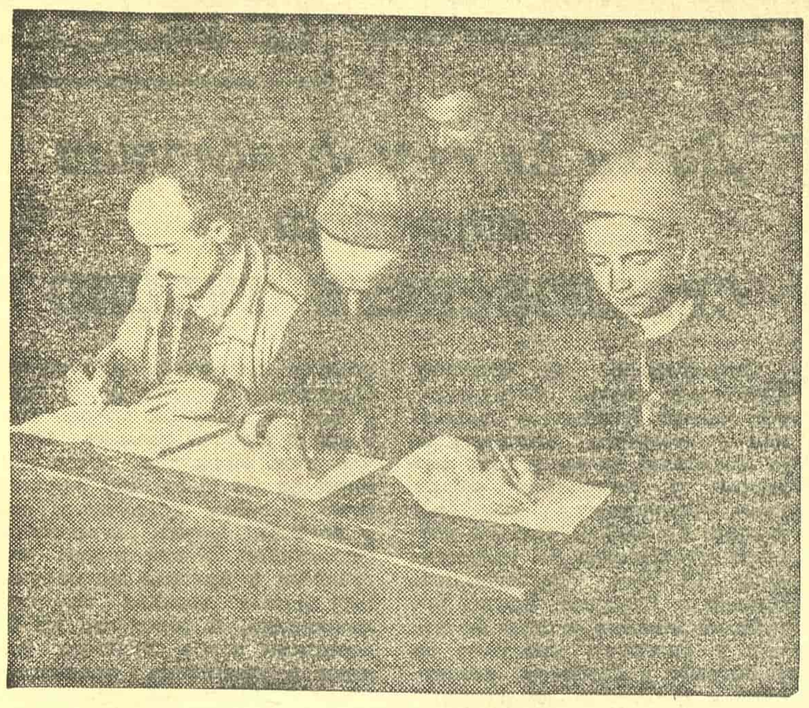

Шиптари на аналфабетском течају у школи бр. 7

ШИПТАРИ
још нису сви обухваћени аналфабетским течајевима

На аналфабетским течајевима у Београду обухваћено је преко 2.000 полазника али у плану за сузбијање неписмености предвиђа се и укључивање сезонских радника. Међу сезонским радницима има и велики број Шиптара, за које је потребно организовати курсеве на шиптарском језику.

Шиптари се налазе скоро у свим рејонима Београда. Зато на рејонске комисије за сузбијање неписмености пада углавном задатак за организовање аналфабетских течајева на шиптарском језику, а тај задатак није извршен досада у Београду. Разумљиво, постоји велика тешкоћа око пописа Шиптара, услед разноврсности њиховог пословања, које није везано за стално место, и услед њиховог врло честог сељења из рејона у рејон.

Око окупљања Шиптара на аналфабетским течајевима досада је нарочито позитивне резултате показала рејонска комисија за сузбијање неписмености у Првоме рејону, где при Основној школи број 2 постоји један течај за омладинце Шиптаре од 7—14 година и на коме има око 30 полазника. Поред тога, у Првом рејону постоји још једна група од 37 полазника, поред још 34 Шиптара који нису обухваћени ни на једном течају. У Другом рејону исто тако постоје течајеви за Шиптаре на којима су постигнути врло добри резултати. Међутим, у Седмоме рејону, услед немогућности тачног пописа, ни један течај не ради. Исто тако у Трећем рејону иако је приличан број Шиптара био окупљен на аналфабетском течају, због недовољног ангажовања и агитације међу њима, течај се растурио, а у другим рејонима није се ни покушало са образовањем течајева или пописом неписмених Шиптара.

Овакви случајеви, кроз које се види да су многи аналфабетски течајеви пропали услед небрижљивости и незаузимљивости рејонских комисија за сузбијање неписмености, намећу да се питање окупљања Шиптара на аналфабетским течајевима што пре реши. Није довољно само створити план, него је нужно да се из дана у дан тај задатак реализује непрестаном агитацијом међу Шиптарима а већ окупљеним на течајевима да се пружи свестрана помоћ. Извесне рејонске комисије, које су већ успеле да организују аналфабетске течајеве за Шиптаре, не треба да се ослоне само на предаваче студенте-Шиптаре, већ да у договору са њима и читавим удружењем Шиптара изграде још потпунији план за укључивање Шиптара на течајевима и правилну агитацију међу њима. То исто треба да се односи и на оне рејонске комисије које досада нису урадиле у том смислу ништа и које су немарљивошћу и недовољном будношћу допустиле да се извесни течајеви, који су већ постојали, растуре. Аналфабетске течајеве за Шиптаре треба организовати свуда, по свим рејонима, а у томе ће се успети ако се пронађу правилне форме за попис Шиптара, и ако се успешно спроведе агитација међу њима.

Архив историских докумената Земуна
биће уређен до Првог маја

Скоро сви већи градови Европе имају архиве историских докумената, старих неколико векова, који по богатству материјала, по сређености претстављају богате изворе за испитивања читаве друштвене прошлости тих градова и њихових становника. За развитак нарочито историске науке, за продубљавање економске историје градова, чија је историја стара више векова, историски архиви пружали су обимну помоћ научницима, који су се бавили овим проблемима, јер су у њима преко безброј аката, протокола и регистара забележене читаве епохе, са низ интересантних и богатих детаља.

Београд, међутим, још увек нема архив свога града који би био сређен и сакупљен на једноме месту. Документи из историје Београда, о животу његовог становништва од неколико векова уназад постоје при Државној архиви, а велики део се налази данас у ИНО-у, бившој београдској општини и бившој управи града Београда. Али, историски документи о Београду, којих вероватно има у другим великим градовима нису ни пронађени, нити прегледани. Наравно, о томе се у прошлости није много мислило, нити се стварао икакав систематски план за стварање архива града Београда, попут архива великих градова у Европи и градова Загреба и Љубљане.

Данас у Београду постоји историски документи града Земуна, који су скоро већ систематски сређени и уређени по годиштима. Архив града Земуна је врло богат и по досадашњим документима који су већ регистровани, постоје акта још од 1749 године, деловодни протоколи из 1767 и регистри из 1788 године. Ови документи располажу изванредном историском грађом, која обухвата судске парнице, привредни и економски живот, културне појаве у Земуну, безброј докумената и кроз све то обухваћена је једна велика епоха скоро од двеста година са свим изразитим догађајима из живота Срба под Аустроугарском. Град Земун имао је велике важности у историском зоивању Срба преко Дунава и Саве, јер је он био као претстража према Београду који се касније са деветнаестим веком развија у слободни град, и као такав кроз Земун су пролазиле све новости из Аустроугарске монархије према Београду и вести и новости из Србије према северу.

Скоро је у Земуну пронађен велики број аката, регистара и протокола који до данас нису обухваћени у земунском архиву, смештеном у Београду и њиховим преношењем, које ће се обавити ових дана, архив града Земуна биће у многоме употпуњен, а тиме ће се створити још боља могућност за његово систематско сређивање. До првога маја документи који су већ били у обради биће потпуно сређени.

Да би се прикупила историска грађа Београда за коју се већ зна и где се налази и која је врло обимна, потребно је створити просторије у које би се сместили ти важни историски документи и где би се омогућио успешан рад на њиховом сређивању. О овом питању потребно је да се више позабави Просветно одељење ИНО-а и да што брже пронађе просторије за смештај београдског архива, јер ће на његовом сређивању бити потребно да се ради више година. Архив града Београда, главног града наше државе, који има за собом велику прошлост крцату историским збивањима, може умногоме корисно да послужи за научно продубљивање историске прошлости и читавог нашег народа, зато што је Београд био центар великих преокрета и слободарских покрета. Зато је нужно позабавити се што више овим проблемом и размотрити услове и могућности за што скорији рад на сређивању овог материјала.

Годишње скупштине културно-уметничких друштава
треба да имају радни карактер

Последњих недеља одржавају се у Београду годишње скупштине културно-уметничких друштава. На скупштинама треба да се подносе извештаји о целокупном годишњем раду, да се дискутује о многим проблемима који су били успешно или неповољно решени, критикују извесне акције културно-уметничких друштава — једном речју, на годишњим скупштинама културно - уметничких друштава прави се биланс рада у току једне године и постављају смернице за будући рад.

Културно - уметничка друштва »Братство«, »Жарко Зрењанин«, »Сима Милошевић« већ су одржала своје годишње скупштине, али се приметило да оне услед слабе организације самих скупштина, нису имале радни карактер, већ су се претварале у обичне службене скупштине, које се држе реда ради, а не ради истинског проналажења узрока неуспеха и што тачнијег оформљавања нових задатака. Извештаји на овим годишњим скупштинама били су сувопарни, зачињени многим бројкама, без резимирања искустава и учињених пропуста у раду културно-уметничких друштава. Било је често затегнутости на дискусијама, јер чланство, које је било позитивно на брзу руку, неприпремљено није могло активније учествовати у дискусијама, због чега дискусије нису давале позитивне резултате

На годишњим скупштинама културно-уметничких друштава не треба да се само читају извештаји о прошлогодишњем раду и да се бира нова управа, већ на њима, иницијативом присутног чланства и преко њихових предлога, да се донекле створи и нов план, поставе нови задаци, тако да нова управа, која буде дошла после годишње скупштине, уз помоћ свога чланства и уз помоћ културно-просветног одељења Месног већа успешније савлада препреке и лакше оствари новогодишњи план рада културно-уметничких друштава.

Годишње скупштине заказивале су се у задњи час, скоро се нису ни припремале, тако да су постале гола формалност. Многе старе управе културно - уметничких друштава, а и само чланство, нису схватили потпуно важност годишњих скупштина, због чега има и таквих случајева да се годишње скупштине одлажу, јер није присуствовао довољан рој чланова. Такав је случај код културно-уметничког друштва »Горан«. Стога, пред све старе управе културно-уметничких друштава поставља се озбиљан задатак: да се што савесније припремају за годишње скупштине и да правилним обавештавањем чланства о заказаном времену скупштине и о њеном значају подигну ниво и успех годишњих скупштина културно-уметничких друштава како би оне постале праве радне конференције, а не конференције ради конференција.

Биоскоп Радничког дома културе

2, 4. 6 и 8 часова

Сцена из филма „У планинама Југославије:“ М. Мордвинов у улози Славка Бабића и Т. Ликар у улози Милице, Славкове жене

ФИЛМ

Мој нови рад на филму

Разговор са лауреатом Стаљинске премије, заслужним уметником РСФСР и Казахске ССР — Николајем Димитријевићем Мордовином о његовом раду на лику Славка Бабића.

Ускоро ћемо гледати у биоскопу »Београд« совјетски уметнички филм »У планинама Југославије«, који је израђен заједничким радом совјетских и југословенских филмских радника. Централна личност филма је југословенски партизан Славко Бабић. Ту улогу тумачи лауреат Стаљинске премије, заслужни уметник РСФСР и Казахске ССР Николај Димитријевић Мордвинов, добро познат филмској публици по својим улогама на филму као Богдан Хмељницки и Катовски у истоименим филмовима, као циганин Јутка у »Последњем табору« и Арбењин у »Маскаради«. Његова пета улога на звучном филму, улога Славка Бабића разликује се од свих његових досадашњих улога како на филму тако и у позоришту. Први пут је он дошао у додир са материјалом Југославије, први пут је требало да игра Србина. Мордвинов је почео рад на личности Бабића упознавши се претходно са Југославијом и њеним народима. Мордвинов је разговарао са многим људима из свих слојева друштва и са великом топлином помиње људе с којима је долазио у додир — сељаке, варошане, знамените личности, све до маршала Тита.

Своје стваралачке принципе Мордвинов изражава овако: »У мојој глумачкој пракси је било много »јунака«. Некада ми људи говоре »Ви сте јунак«, али ја одговарам »Не, ја сам глумац, карактерни глумац«. То значи ма кога ја играо, Отела или каваљера де Рипофрата из »Господарице гостионице« од Голдона, или Богдана Хмељницког, или Арбењина, ја увек, и пре свега, тражим карактер тога човека. И само тада, када схватим тај карактер и пронађем глумачка средства да га изразим, могу да играм ту улогу«. У свим сценама може се познати глумац Мордвинов, али и поред тога не може се никада изједначити тип Славка Бабића ни са Богданом Хмељницким, ни са другим ликовима које је Мордвинов раније стварао. Та разлика је уочљива. Мордвинов каже: »Мој принцип стваралаштва је да никада себе не понављам и да се никада не користим методама које сам већ искористио у својим ранијим улогама на филму или у позоришту... Ја увек силно волим своје јунаке и зато не могу да их глумим потпуно натуралистички. Ја их увек подижем изнад живота, тежећи да покажем човека у његовој главној правој суштини... Тако сам дао и Славка Бабића. Он је савршено реалан, конкретан. Мој Славко треба да буде уопштени лик, у коме ће сваки југословенски партизан познати себе, па био он Србин, Црногорац, Хрват, Македонац или Словенац«.

Мордвинов се темељно спремао за свако снимање своје улоге Славка Бабића, детаљно проучавајући не само општу слику улоге него и сваки гест, покрет и интонацију. У својој улози Мордвинов је применио сва своја велика искуства и запажања која је накупио за време упознавања Југословена на своме путу кроз Југославију. Он их је богато искористио, одабирајући све што би одговарало што правилнијем реализовању лика Славка Бабића.

АКТИВНОСТ
Школског савета Осме мушке гимназије

При средњим школама образовани су школски савети у којима учествују ђачки родитељи, наставници, претставници Народне омладине, Народног фронта рејона и директор.

Децембра месеца прошле године и у Осмој мушкој непотпуној гимназији основан је школски савет. За четири месеца рада одржана су четири родитељска састанка на којима је учествовало преко 500 ђачких родитеља. На овим састанцима дискутована су сва питања од важности за постизање што бољег успеха школске деце (питање уџбеника, социјалног збрињавања сиромашних ученика, јачања дисциплине, организовања такмичења како по одељењима између самих ученика тако и између самих наставника и ђачких родитеља). Родитељи су узели обавезу за што већу контролу над својом децом у погледу учења и њиховог кретања ван школе. На свим овим састанцима изведен је мали уметнички програм који су спремили сами ученици. На предлог родитеља основан је и социјални фонд за помагање сиромашних ученика.

На последњем састанку, који је одржан 9 овог месеца, већ је констатовано знатно побољшање радне дисциплине ученика, смањење изостанака на најмању меру и, што је најважније, постепено смањење слабих оцена. Родитељи, који су учествовали у дискусији, изјавили су своју спремност да до краја истрају и помогну настојању школе да још више побољша успех ђака. На састанку је школски савет изложио свој план рада по коме ће се до краја школске године одржати још два општа родитељска састанка, а од прихода социјалног фонда опремиће се одређени број ученика за летовање.

Д. М. КНЕЖЕВ

ШТА ЋЕМО СЛУШАТИ ИДУЋЕ НЕДЕЉЕ
на Коларчевом народном универзитету

Понедељак, 31 марта у 18,15 час. у великој дворани: **Милан Ковачевић**, секретар Наставно-спортске комисије Главног одбора Фискултурног савеза Србије: ПРОЛЕЋНИ КРОС — УВОД У ЛЕТЊУ СЕЗОНУ НАШИХ ФИСКУЛТУРНИКА. Предавач ће говорити о кросу уопште, о његовој вредности, о врстама кроса, о тренингу за њега, о досада одржаним кросевима и шта очекује фискултурнике после кроса. Предавање ће бити илустровано тонфилмом: КРОС У 1946 ГОДИНИ.

Уторак, 1 априла у 18,15 час. у амфитеатру: **Др. Илија Ђуричић**, професор универзитета: ЗДРАВИ И БОЛЕСНИ НЕРВИ. Значај живаца за спровођење раздражења. Живчани центри. Заморљивост нервног ткива. Поремећаји у живцима и живчаним центрима. Предавање ће бити пропраћено приказивањем пројекција и извођењем експеримената.

Среда, 2 априла у 18,15 час. у амфитеатру: **Др. Сима Гроздановић**, професор универзитета: НАШЕ ПЧЕЛАРСТВО. Живот пчеле, пчела као социјално биће. Зависност наше пољопривреде особито воћарства од пчелињих друштава.

Четвртак, 3 априла у 18,15 час. у великој дворани: **Чедомир Миндеровић**, књижевник: УТИСЦИ ИЗ СОВЈЕТСКОГ САВЕЗА. Кроз културне и друге установе Москве, Лењинграда и Кијева. Љубав совјетских народа према народима Југославије. Наши књижевници у непосредном контакту са совјетским културним радницима и угледним књижевницима СССР.

Петак, 4 априла у 18,15 час. у амфитеатру: **Др. Доброслав Тодоровић**, професор универзитета: МАШИНА И КУЛТУРНА БИЉКА. Машина као производно средство у индустрији ради по вољи човековој. Културна биљка као производно средство у пољопривреди развија се по законима природе.

Субота, 5 априла у 18,15 час. у амфитеатру: **Мирко Барјактаревић**, асистент универзитета: ЖИВОТ ЉУДИ У ПОЛАРНИМ КРАЈЕВИМА. Природне особине поларних области. Становници и њихов начин живота у поларним појасевима. Предавање ће бити пропраћено приказивањем пројекција.

Предавања почињу тачно и у заказано време. После почетка предавања нико се неће пустити у дворану.

Нове књиге

Емил С. Петровић: МАРТИЦА, издање »Светлости«, ћирилицом, стр. 128, формат 8°, цена 26 дин.

А. Н. Кабанов: НАУКА О ЧОВЕКУ, издање »Просвете«, ћирилицом, стр. 185, формат 8°, цена 25 дин.

СТВАРАЊЕ (часопис за књижевност, културу и економски живот), година друга број 1—2, цена 20 динара.

РЕПУБЛИКА, часопис за књижевност и уметност, година трећа, број 3, цена 20 дин.

ЗЛАТНЕ СТЕПЕНИЦЕ, (тридесет лаких композиција југословенских аутора за децу и почетнике), издање »Просвете«, стр. 59, цена 130 динара.

Цртачи-конструктори

ПРЕДУЗЕЋУ »ЗМАЈ«
Земун, Карађорђева ул. бр. 18
телефон бр. 37-350
потребни су
са свршеном средњо-техничком школом или факултетском спремом. Услови повољни, радно време по договору.

Поздрав пролећу

Чим изиђемо из строја и ми ћемо у игру

Дуго, већ скоро читавих месец дана, иза ниских, полутамних облака што су се надвили над Београдом, као да се водила тешка борба између зиме и пролећа. У ретким тренуцима сунце би бојажљиво извирило, да га одмах затим, наново не прекрију густи облаци. Најзад, тек пре недељу дана, сунце је натежући се још од јутра, растворило, сада већ бело прозрачне облаке и пустило на земљу топле зраке. Дуга и тешка борба била је завршена. Зима се лагано повукла и на њено место дошло је пролеће. Дивно, мирисно пролеће . . .

Снег који се сасвим истопио изненада је открио благо зелену боју првога жита. Кроз поља су кренули трактори; рало се дубоко зарило у земљу — бацајући са стране гломазне комаде земље који су мирисали на влагу, а у дугачке и дубоке бразде бачено је прво семе које ће за неколико месеци уродити плодом.

Дошло је пролеће.

Али, за пионире пролеће не претставља само радост него и нови, бујнији живот. Паркови и шуме оживеће младим људима. Пионири, које интересује ботаника и зоологија, са дечачком озбиљношћу, удубиће се у ове науке, а млада, нежна тела очврснуће кроз фискултурна такмичења у природи.

Прошле недеље пионири су прославили долазак пролећа. Целога дана по свим парковима и шумама у околини Београда било је пуно радосних малишана са шареним марамама и заставама које су означавале одред, дивних, зајапурених лица, веселе игре и пожудни гутљаји хладне воде.

А још увек оголела дрвета по парковима као да су се стидела што и она са своје стране нису дала какав дар првим пролећним данима и овим хиљадама раздраганих малишана: своје зелено лишће на гранама и пријатну хладовину испод њега.

Д. С.

Чврстим кораком кроз пробуђену природу

Раширених руку, са осмехом, у сусрет првим пролећним данима

Да ли ће се у Југославији одржати свесловенски турнир

Својевремено на састанку Шаховског савета Фискултурног савеза Југославије, одржаном у Београду, расправљана је могућност да се у току ове године у Југославији одржи први Свесловенски шаховски турнир. Уз најбоље домаће мајсторе учествовали би претставници СССР-а, Чехословачке, Пољске и Бугарске. Према првобитној замисли турнир би почео у Београду, продужио се у Загребу и Љубљани, евентуално и у Сплиту, а довршио опет у Београду.

Ова замисао је врло лепа и огромно би допринела срдачној вези шахиста словенских земаља. По први пут би се на таком турниру нашли заједно најистакнутији шахисти свих словенских држава. Да је идеја те дивне и грандиозне утакмице зрела и умесна показује и чињеница, што су Чехословаци већ прошле године истакли потребу таког турнира и хтели да га одрже у својој земљи.

Свесловенски турнир могао би се организовати већ почетком пролећа. На тај начин омогућило би се учествовање и оним великим сотјетским мајсторима, који ће се у јуну такмичити на турниру шесторице кандидата за светског првака, те би им послужио и као одличан тренинг. С друге стране нашим мајсторима, који ретко имају прилике да играју на међународним утакмицама, пружиће се могућност да се огледају са чувеним играчима и да се одрже у доброј кондицији. Мора се истаћи да наши мајстори и међусобно ретко играју, а окупљају се свега једаред годишње за време државног шампионата. Наравно да није доста једна већа утакмица годишње. За напредак у шаху није довољно радити искључиво на теорији, већ се путем студирања стечено знање мора што чешће примењивати у пракси, дакле на турнирима и другим утакмицама.

Организовањем Свесловенског турнира Шаховски савет ФИСАЈ-а учинио би огромно за напредак шаха у нашој земљи. Треба имати на уму да су совјетски шахисти данас најбољи у свету, што су доказали победама у мечевима са екипама Сједињених Држава и В. Британије. И мајстори других словенских земаља уживају одличан глас. Приредба таког турнира не би била од користи само домаћим мајсторима, већ и осталим нашим шахистима. Непосредно би они имали могућности и прилике да проучавају потезе водећих мајстора данашњице, а вероватно да би појединци после турнира држали и симултане продукције по већим нашим градовима. Шах је у Југославији у наглом напретку и баш зато би за његов даљи развој Свесловенски турнир био од неоцењиве вредности.

★

Из живота шаховских мајстора

Како добро игра Капабланкин капут? Заиста чудно питање. Како капут може да игра шаха? Па ипак се о томе причало 1922 године за време великог лондонског међународног турнира. Тадашњи светски првак Капабланка играо је са Маротијем, сразмерно слабим шахистом. Светски првак се више шетао него што је играо. Кад би Мароти после дугог размишљања повукао потез, Капабланка би брзо пришао, дао свој одговор и продужавао шетњу. Као да га замењује, преко наслона фотеље висио му је пролећни капут. Неки посматрач је наишао, зачуђено погледао Маротија утонулог у мисли над шаховском таблом, и тихо је упитао другог посматрача: »Па са киме ова игра?«

Један од великих мајстора, који се налазио у близини, брзо је одговорио: »Питате с киме Мароти игра? Па се Капабланкиним отртачем!«

Мароти је ипак изгубио партију!

★

Непосредни напад

Међу елементе комбинаторне игре спада у првом реду принудно отварање линија да би се постигао циљ. Обично се линија насилно отвара помоћу жртве неке фигуре. Код сложених комбинација постоји више елемената, а не само отварање линије. Ти елементи претстављају идејну садржину комбинације, а дејство им је брзо и ефикасно.

У следећој позицији црни на потезу жртвује прво топа да би отворио линију, а затим краљицу да би омогућио двојни шах и потом мат.

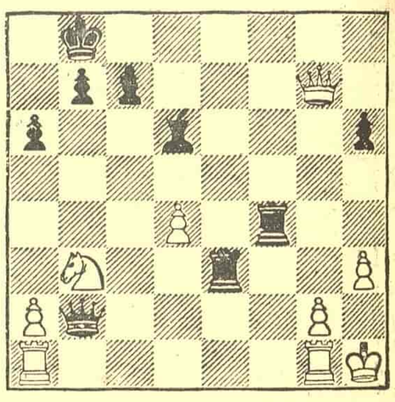

За извођење мата црноме је потребно четири потеза: 1) ... Te3:h3+; 2) g2:h3, Db2—h2+!; 3) Kh1:h2, Tf4—f2+; 4) Kh2—h1, Tf2—h2 мат.

СПОРТ

Београдске фискултурне организације прикупљају спортске реквизите за Омладинску пругу

Фискултура и спорт имаће на Омладинској прузи многоструки значај. Фискултурно васпитање омладине биће постављено као саставни део живота сваке бригаде. Масовни развој фискултуре на прузи послужиће не само као средство да се код градитеља подигне и ојача физичка снага и здравље, већ и да се развије онај стваралачки дух

Најмасовнији фискултурни колектив

Планским спровођењем фискултурног рада Омладинска пруга ће постати најмасовнији фискултурни колектив који ће дати нов кадар фискултурних руководилаца. Поред курса за фискултурне руководиоце, који је организовало Централно веће Народне омладине Југославије у Сарајеву, предвиђено је и одабирање талентованих фискултурника омладинаца, који ће као фискултурни референти по штабовима бригада руководити планским спровођењем фискултурног рада у слободним часовима градитеља пруге. Осим тога предвиђено је да се у току радова на прузи формирају девет фискултурних бригада које ће већином бити састављене од сеоских омладинаца. У овим бригадама омладинци - градитељи оспособиће се за фискултурне руководиоце на селу.

Београдске фискултурне организације допринеће такође својим радом развоју активности фискултурне делатности на прузи. Сва београдска друштва и многобројни фискултурни активи и огранци преузели су у својим обавезама, у оквиру првомајског такмичења, и обавезе које се односе на фискултурни рад на Омладинској прузи.

Обавезе друштава

Фискултурно друштво „Сигнал“ обавезало се да ће послати на Омладинску пругу помоћ у материјалу и алату, а исто тако 60 чланова омладинаца овог друштва учествоваће на изградњи пруге.

Фискултурно друштво „Славија“ послаће сто својих чланова на изградњу Омладинске пруге и снабдеће их следећим фискултурним реквизитима: 2 диска, 2 копља, 2 кугле, 2 лопте, 2 гарнитуре шаха, 1 мрежу за одбојку, 1 пумпу за лопту, 1 шнирач, 2 лепка за гуму. Сем тог друштво је одредило суму од 2000 дин. за набавку потребног алата.

У секретаријату фискултурног друштва „Графичар“ рекли су нам следеће о учешћу овог друштва у изградњи Омладинске пруге:

— Сви наши чланови по питању доприноса градитељима Омладинске пруге Шамац—Сарајево укључени су у обавезе које су у том правцу предузеле наше синдикалне подружнице. Неке нарочите обавезе наше друштво није у могућности да предузме, тим пре што се налази у доста тешкој материјалној ситуацији. Наш фискултурни органак „Глас“ обавезао се да ће послати на Омладинску пругу нашег шаховског мајстора Озрена Недељковића, који ће одржати разна предавања и неколико симултаних партија.

Допринос ф. д. „Београд“

Фискултурно друштво „Јединство“ из Земуна решило је да ће радним бригадама на Омладинској прузи послати једну комплетну гарнитуру фудбалских реквизита.

Фискултурно друштво „Београд“ такође ће помоћи радне бригаде на Омладинској прузи у фискултурним реквизитама. Друштво је донело одлуку да из свог економата пошаље фискултурним бригадама 12 комада дресова, гаћица, чарапа, книшицера, бајшицера и исто толико пертли за фудбалске ципеле. То је, дакле, комплетна гарнитура једног фудбалског тима.

Огранци друштва „Београд“: Градско саобраћајно предузеће, Бевод и Месни одбор Министарства индустрије и занатства као и бокс-секција организоваће сваки по једну приредбу, чији ће чист приход бити посвећен набавци реквизита за Омладинску пругу.

Фискултурно друштво „Поштар“ са својим огранцима послаће на Омладинску пругу пет камиона из своје гараже.

Фискултурно друштво „Црвена звезда“ решило је да од прихода са свих утакмица свога првог фудбалског тима у такмичењу Савезне лиге закључно до првога маја одвоји 10 од сто за куповину реквизита за омладинске радне бригаде на Омладинској прузи.

„Торпедо“, фискултурни огранак друштва „Металац“, преузео је обавезу да ће његови чланови израдити значке за Омладинску пругу.

И други огранци и фискултурни активи преузели су сличне обавезе. Свака фискултурна организација допринеће на свој начин изградњи Омладинске пруге Шамац — Сарајево.

Сем тога, врше се велике припреме за гостовање најистакнутијих београдских фискултурника из свих спортских грана на Омладинској прузи. Припремају се и разна спортска такмичења, фудбалске, лакоатлетске, кошарка, тениске и друге утакмице.

Фискултурни рад на Омладинској прузи: просте вежбе

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Хоризонтално:

1) Пето слово азбуке, предлог; 2) наша река позната из народноослободилачке борбе, окомита стаза; 3) највећа смучарска скакаоница, московско фискултурно друштво; 4) четврто слово азбуке, грчка демократска организација, показна заменица, скраћена свеза, воћа сељачке буне у Француској (Жакерије), сугласник; 5) узвик при скоку (народни израз), коњска опрема, ниски — хоризонтални шут, острво на Јадрану, два сугласника, њему; 6) фудбалска екипа, рђав, предлог, рођак, без одела; 7) воз, иницијали великог руског математичара, коњски трк, иницијали руског песника прошлог века, једна боксерска категорија; 8) узвик, бола, врста књижевног дела, доктор, остатак посеченог дрвета; 9) велики руски писац, шаховски израз, нота, слово латинице, папир за кров, лична заменица; 10) сугласник, воћа тима, специјална обдареност, тако се завршавају наша презимена; 11) припадник једног словенског народа, електрична мера, воће, птица; 12) чувени египатски тенисер, острво у Егејском Мору; 13) свеза, прво слово азбуке.

Вертикално:

1) Чешки претседник владе; 2) почетно слово за један шаховски израз, летач, сугласник; 3) тениски израз, месец у коме је дан радног народа целог света, угао; 4) Банаћанин, предлог, мноштво људи; 5) једно наше фискултурно друштво, телеграфска агенција једне европске земље, нота; 6) острво познато из народноослободилачке борбе, шаховска игра; 7) хрватски књижевник, облик глагола пасти, наш шаховски мајстор; 8) напад, такмичење за фискултурну значку; 9) шампион, град у Француској; 10) предлог; 11) дужинска мера, фискултурни сабор; 12) нејак, полет; 13) наш најстарији живи сликар, породична веза, глазура; 14) врећа, непрофесионалци; 15) врста лакоатлетског трчања, биљка, свеза; 16) острво, деветнаесто слово азбуке, јама; 17) присвојна заменица, нова економска политика, обор; 18) предлог, један од вођа француске револуције, сугласник; 19) наш фискултурни руководилац.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Хоризонтално:

1) Серум, убада; 2) вк, карат, омета, Уб; 3) И.Н.О., сонет, идила, Едо; 4) сипа, кипи, вара, клер; 5) На-Ма, Рим, Ане, Арас; 6) кота, хорна, Клис; 7) оро, шор, мит; 8) кали, семит, Маја; 9) мени, син, бис, Јама; 10) бола, диск, абер, Зола; 11) алт, рибао, радар, рак; 12) ко, циник, ратар, со; 13) ћесар, Назор.

Вертикално:

1) Вис, Бак; 2) Книн, моло; 3) е, опак, келт, ћ; 4) ек, амо, Ана, це; 5) Рас, Атоли, рис; 6) урок, ари, дина; 7) манир, о, Сибир; 8) тепих, Сисак; 9) Тимошенко; 10) Ром; 11) Иван Рибар; 12) одана, Тибар; 13) умире, и, Седан; 14) бела, ким, рата; 15) ата, кри, јаз, ро; 17) а, Елас, амор, р; 18) удес, алас; 19) Бор, ако.

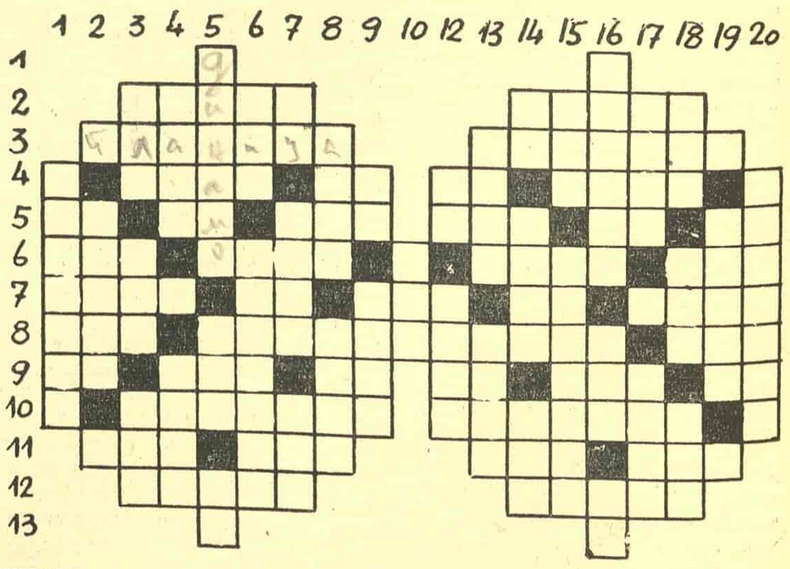

Уредништво и администрација Влајковићева 8, телефони: 23-003 и 20-443. Штампарско предузеће Народног фронта Србије. Одговорни уредник Душан Будимировић. Чек. рач. 10-313-212. Пошт. фах 53